

hkp

HAUGESUND KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

Haugesund kommunale pensjonskasse

ÅRSMELDING

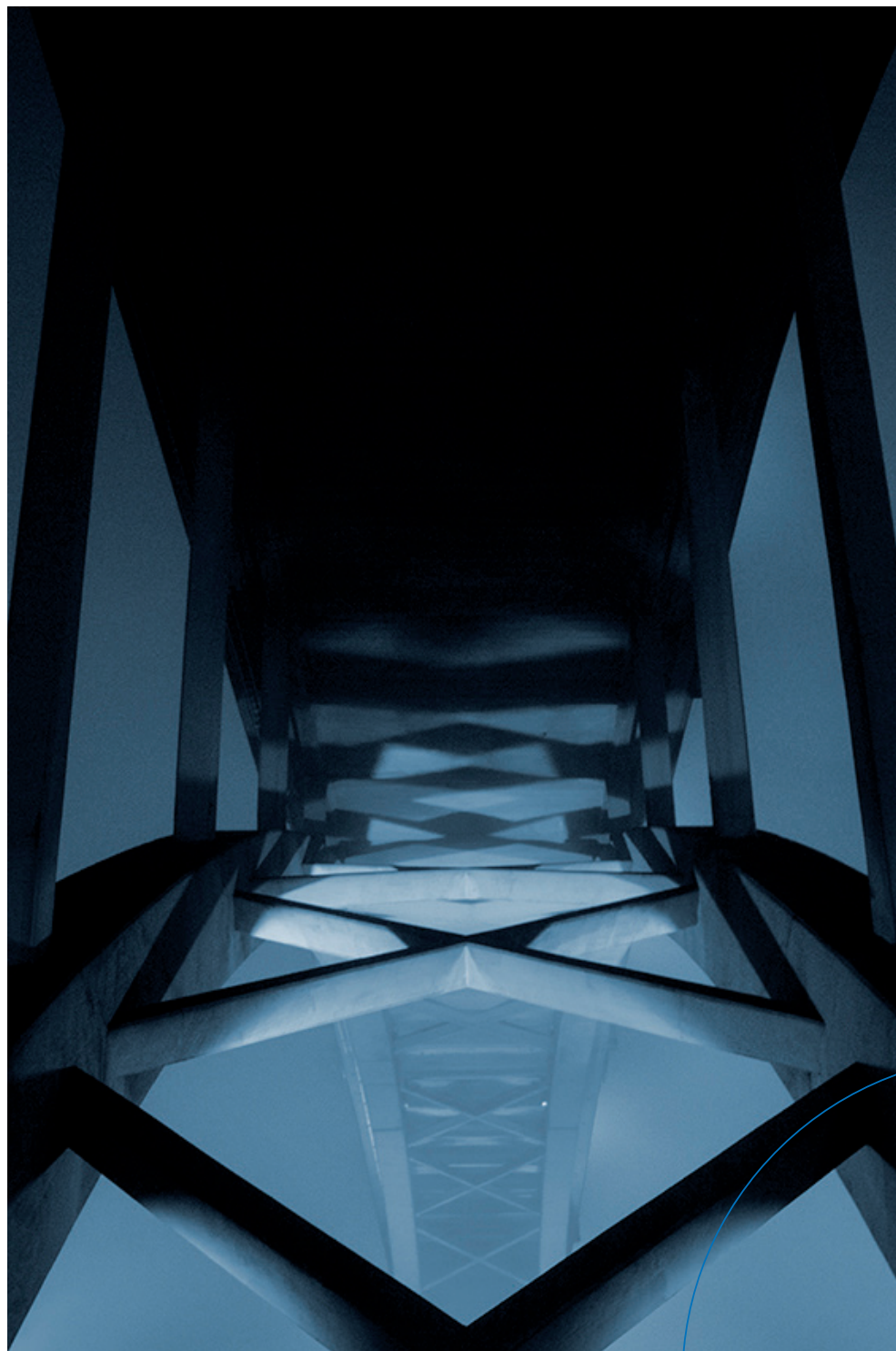
2018

INNHold

Årsberetning	03
Resultatregnskap	24
Balanse	26
Kontantstrøm	29
Noter	30
Revisjonsberetning	54
Aktuarberetning	57

NØKKELTALL (TNOK)	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Arbeidsgivertilskudd	137 687	117 386	125 537	104 641	135 055	93 333	120 658	92 194
Arbeidstakertilskudd	15 849	15 199	14 599	14 156	13 933	13 364	12 360	11 535
Netto finansinntekter	9 535	190 826	125 907	61 321	103 928	114 621	105 142	18 915
Utbetalt tjenestepensjon	69 454	62 941	59 632	57 274	55 505	48 180	41 490	40 769
Utbetalt tariffytelser	22 912	21 460	21 770	19 050	15 832	15 421	17 495	18 328
Driftskostnader	9 438	9 590	8 706	9 498	9 891	8 382	7 319	6 184
Forvaltningskapital	2 569 420	2 490 473	2 225 343	2 037 757	1 929 899	1 766 080	1 600 034	1 435 856
Premiereserve	1 947 629	1 826 945	1 724 074	1 605 804	1 532 973	1 408 837	1 314 163	1 162 238
Premiefond	41 303	34 865	13 421	21 310	18 286	44 843	425	28 611
Tilleggsavsetninger	167 240	146 240	126 241	115 091	99 555	69 762	69 926	69 926
Kursreguleringsfond	181 241	264 345	175 224	124 412	126 580	102 453	81 597	57 068
Egenkapital	219 022	207 697	176 616	153 545	131 813	117 080	113 761	100 567
Risikoutjevsningsfond	14 904	14 861	14 224	13 085	2 644	0	63	63
FORHOLDSTALL								
Driftskostn. i % av premie	6,1 %	7,2 %	6,2 %	8,0 %	6,6 %	7,8 %	5,5 %	4,5 %
D.s. i % av gj.snitt forv.kap.	0,37 %	0,41 %	0,41 %	0,48 %	0,54 %	0,49 %	0,48 %	0,44 %
Bokført avkastning	4,6 %	4,5 %	3,5 %	3,5 %	4,7 %	6,0 %	5,6 %	5,1 %
Verdijustert avkastning	0,4 %	8,3 %	5,7 %	3,1 %	5,8 %	7,0 %	7,2 %	1,9 %
Solvensmargin	343,0 %	322 %	304 %	286 %	252 %	242 %	262 %	280 %
BESTANDSTALL								
Medlemmer								
Aktive	2690	2 400	2 359	2 195	2 354	2 364	1 942	1 846
Oppsatte med rett 2)	1022	1 001	959	909	866	836	857	843
Oppsatte uten rett 2)	4423	4 424	4 152	3 838	3 572	3 257	3 213	3 099
Sum medlemmer	8 135	7 825	7 470	6 942	6 792	6 457	6 012	5 788
PENSJONISTER								
Alderspensjonister	907	897	819	771	665	601	557	518
AFP/tidligpensjonister	108	107	111	99	94	86	85	86
Ektefellepensjonister	129	124	120	113	117	123	119	124
Barnepensjonister	10	10	14	12	9	6	6	5
Uførepensjonister	410	392	363	360	397	397	383	367
Sum pensjonister	1 564	1 530	1 427	1 355	1 282	1 190	1 134	1 097
Totalt	9 699	9 355	8 897	8 297	8 074	7 647	7 146	6 885

1) Verdijustert avkastning* inkluderer også verdiendringer i anleggsporteføljen.
2) Oppsatte med rettigheter (fripoliser) har tre års medlems tid eller mer. Oppsatte uten rettigheter har mindre enn tre års medlems tid.

PENSJONSKASSENS FORMÅL OG OVERORDNET STRATEGI

Formål

Haugesund kommunale pensjonskasse (HKP) sin målsetning er å være et konkurransedyktig pensjonsalternativ for Haugesund kommune og virksomheter med nær tilknytning til Haugesund kommune. HKP har og et overordnet mål om å utbetale rett pensjon til rett person til rett tid i henhold til gjeldende regelverk. Dette skal oppnås ved høy faglig kompetanse og serviceinnstilling, god risikojustert kapitalavkastning og effektiv administrasjon.

Overordnet strategi

Haugesund kommunale pensjonskasse har følgende overordnede strategier:

Foretrukken leverandør - Pensjonskassen skal være Haugesund kommune og tilknyttede selskapers foretrukne pensjonsleverandør. HKP skal bistå kommunen i forhold til pensjonsfaglige spørsmål, og sørge for at de mottar relevant informasjon og bistand. HKP forplikter seg til å levere avtalte pensjonsprodukter i samsvar med inngåtte avtaler og gjeldende regler til rett tid og med rimelig bruk av ressurser.

Nær og tilgjengelig - HKP skal være tilgjengelig

og sette medlemmene i fokus ved å tilby profesjonell og personlig veiledning. HKP skal sikre at medlemmenes rettigheter blir ivaretatt.

Konkurransedyktig avkastning - HKP skal forvalte pensjonskassens midler på en enkel, oversiktlig og sikker måte for å oppnå konkurransedyktig avkastning. HKPs risikoeksponering skal være i samsvar med pensjonskassens tåleevne og styrets vedtatte retningslinjer.

Balansert risiko - HKP skal til enhver tid ha oversikt over sin risikoeksponering og utnytte risikobærende evne for å oppnå høy avkastning. Egenkapitalen og reservekapitalen må være høy slik at arbeidsgivers tilskudd til pensjon blir lavest mulig over tid. Styrets fastsatte risikomål skal ivareta ønske om høy risikojustert avkastning og ønske om å gi arbeidsgiverne lavest mulig tilskudd til pensjon over tid.

Høy kompetanse og kvalitet - HKPs ansatte skal ha høy kompetanse og kvalitet på sin tjeneste for å ivareta arbeidsgiverne og medlemmene. Pensjonskassens rådgivere er pensjonskassens viktigste fortrinn når det gjelder å ivareta medlemmenes interesser.

VIRKSOMHETEN

HKP

Haugesund kommunale pensjonskasse (HKP) ble opprettet i 1919 av Haugesund bystyre og har som formål å yte pensjoner til medlemmene og andre pensjonsberettigede i henhold til gjeldende regelverk.

Pensjonskassen er en selvstendig juridisk enhet og er underlagt de samme regelverkene som gjelder for finans- og forsikringsbransjen. Midlene holdes atskilt fra kommunen og de andre virksomhetene som har pensjonsordning i HKP. Pensjonskassen sin formue eller inntekt kan ikke under noen omstendighet tilfalle kommunen eller de andre virksomhetene.

Pensjonskassen står under tilsyn av Finanstilsynet.

HKP er pliktig pensjonsordning for ansatte i Haugesund kommune, med unntak av sykepleiere som har lovpålagt pensjonsordning i Kommunal Landspensjonskasse, KLP, og undervisningspersonale som har lovpålagt medlemskap i Statens Pensjonskasse, SPK.

HKP tilbyr også pensjonsordning til virksomheter med nær tilknytning til Haugesund kommune. I 2018 hadde følgende virksomheter pensjonsordning i HKP i tillegg til Haugesund kommune:

- Kirkelig Fellesråd i Haugesund
- Haugesund kommunale pensjonskasse
- Haugesund Kultur & Festivalutvikling KF
- Haugaland Vekst IKS
- Haugesund Parkering Drift AS
- Karmsund Interkommunale Havnevesen IKS
- Uni-K AS
- Stiftelsen Haugesjøen

Konsesjon

HKP har konsesjon av Finanstilsynet til å drive virksomhet som kommunal pensjonskasse.

Ledelse

Styret er pensjonskassens øverste organ. Styret består av fem medlemmer. To kvinner og tre menn. Det er valgt fem vararepresentanter. Tre av medlemmene og tre av vararepresentantene er oppnevnt av kommunestyret. To av styremedlemmene og to av vararepresentantene er oppnevnt av medlemmene, utpekt av arbeidstakerorganisasjonene.

Det er avholdt sju styremøter i 2018. Styret har behandlet 38 ordinære saker og det er lagt frem 23 referatsaker.

Administrasjon

Administrasjonen har fem heltidsansatte og alle ansatte har pensjonsordning gjennom pensjonskassen.

Alle pensjonskassens funksjoner er adskilt fra kommunens virksomhet. Pensjonskassens midler holdes adskilt fra kommunens, og pensjonskassen hefter ikke for kommunens forpliktelser. HKP dekker egne kostnader til drift og forvaltning.

Administrasjonskostnadene i pensjonskassen er i 2018 redusert i forhold til året før. Forsikringsrelaterte driftskostnader i forhold til forvaltningskapital er nå nede i 0,37 prosent. Pensjonskassen beregner alle pensjoner selv. Vi mener at vi kan yte bedre service både til medlemmene og sponsorene ved å ha kompetansen internt.

Pensjonskassens revisor er Deloitte Statsautoriserte Revisorer AS. Statsautorisert revisor Knut Terje Fagerland er ansvarlig revisor og utfører funksjonen sammen med Eirik Vikingstad.

Ansvarshavende aktuar og forsikringsteknisk rådgiver er Arnfinn Osmundsvaag, KLP Forsikringstjenester AS.

HKP kjøper finansielle rådgivningstjenester, stresstest, risikoanalyser og overvåkingstjenester fra Mercer.

Administrasjonen, fra venstre: Ellen A. Gjone, Monica Skaar, Siri Vikse, Heidi Sunde, Nina Vikse (vikar), Unni Bakken Nilsen. Foto: Wenche Stakkestad Johnsen

Styrets sammensetning ved utgangen av 2018 var som følger:

Oppnevnt av bystyret

Styrets leder

Edvard Ringen jr.
(uavhengig medlem)

Styrets nestleder

Sølvi Fredsvik Hillestad (FrP)

Styremedlem

Astri Furumo (Ap)

Utpekt av arbeidstakerorganisasjonene

Kåre Johannesen
Anders Grutle Agdestein

Varamedlem

1. Johanne Øveraas (AP)
2. Elisabeth Haldorsen (H)
3. Øyvind Lie (uavhengig varamedlem)

Varamedlem

1. Gisle Stødle
2. Anne Britt Rossehaug

Pensjonskassen har avtale med Gabler om programutvikling og brukerstøtte for ajourhold av medlemsbestand og pensjonsberegning. Programmet som benyttes heter Gabler Kompas.

HKP hører under Finanstilsynets tilsynsområde. Trygderetten er ankeinstans for pensjonsfaglige vedtak.

HKP er medlem av Pensjonskasseforeningen, KS bedrift og Næringsforeningen Haugalandet.

Spesialist i allmennmedisin Tom Strømsnes ved Haugesund Medisinske Senter er HKPs kontrolllege.

HKP har dekket katastrofereassurans i O2 ApS.

Arbeidsmiljø

Styret oppfatter arbeidsmiljøet i HKP som godt. Det er ikke registrert skader eller ulykker i 2018. Sykefraværet er i 2018 på 13,5 prosent. Dette er vesentlig høyere enn tidligere år og er relatert til to sykemeldinger som har gått over lengre tid. Sykefraværet er ikke relatert til forhold på jobben. Alle i administrasjonen er kvinner.

Samfunnsansvar

Pensjonskassens virksomhet er av en slik art at det ikke forurenser ytre miljø. I forvaltningen av HKPs midler har styret valgt som et minimum å følge de krav som til enhver tid er pålagt statens pensjonsfond utland, herunder også FN Global

Compact. Pensjonskassen ber eksterne forvaltere om SRI screening i tråd med NBIM (Norges Bank) sin SRI policy SRI – Socially Responsible Investing. SRI benevnes også som bærekraftig, ansvarlig, sosialt bevisst og etisk investering.

Fortsatt drift

Styret mener det fremlagte årsregnskapet gir et rettviseende bilde av pensjonskassens finansielle stilling 31.12.2018 og av resultatet for 2018.

Regnskapet for 2018 er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Styret bekrefter at denne forutsetningen er til stede.

FORSIKRINGS- VIRKSOMHETEN

Forsikringsvirksomheten er kjernevirksomheten til HKP. Det viktigste på dette området er fornøyde sponsorer og medlemmer.

Pensjonsytelsene

Tjenestepensjonsytelsene er alders-, uføre- og etterlattepensjon.

HKP er medlem av overføringsavtalen sammen med SPK, KLP og de andre pensjonsordningene i offentlig sektor. Avtalen sikrer at arbeidstakere som har vært medlem i flere offentlige pensjonsordninger får pensjon fra siste ordning som om de hele tiden hadde vært medlem av en og samme ordning. Overføringsavtalen har også etablert sikringsordning for opptjente pensjonsrettigheter hos arbeidsgivere som opphører.

Dagens tjenestepensjon

HKP leverer offentlig tjenestepensjon. Pensjonsordningen i kommunal sektor er tariffestet og vedtektene finnes i vedlegg 5 i Hovedtariffavtalen. Dagens offentlige tjenestepensjon er en bruttoordning med fast ytelsesplan og med garantert ytelse på 66 prosent av pensjonsgrunnlaget ved 30 års opptjeningstid. Garantien gjelder for samlet opptjening fra NAV og tjenestepensjonsordningen. Ved fratreden uten direkte overgang til løpende pensjon gir tre års medlemskap eller mer rett til fremtidig pensjon. Tjenestepensjonene reguleres som folketrygdytelsene og levealderjusteres fra 67 år.

Avtalefestet pensjon (AFP) er en tariffbestemt ytelse som beregnes og utbetales av HKP, men som i sin helhet finansieres av arbeidsgiverne. Siden den enkelte selv kan velge om de vil ta ut AFP eller ikke, er ytelsen ikke forsikringsbar. AFP beregnes og utbetales av HKP, mot kvartalsvis refusjon fra arbeidsgiverne.

AFP i offentlig sektor videreføres i det alt vesentlige som før pensjonsreformen, både mht. opptjening og vilkår for utbetaling. Ytelsen levealderjusteres ikke. Pensjoner under utbetaling reguleres som øvrige trygde- og pensjonsytelser.

Ny offentlig tjenestepensjon

Det har i lengre tid vært arbeidet med å tilpasse offentlig tjenestepensjon til pensjonsreformen for øvrig. 3. mars 2018 ble det inngått en avtale mellom partene som beskriver ny pensjonsløsning for offentlig ansatte. Den skal bedre offentlig ansatte sin mulighet for å kompensere for effekten av levealdersjusteringen ved å stå lenger i jobb og er mobilitetsfremmende. Den nye offentlige pensjonsordningen innebærer at det fortsatt skal være et enhetlig pensjonssystem i offentlig sektor, med livsvarig pensjon og like regler for kvinner og menn. Offentlig pensjon og AFP for offentlig ansatte skal legges om til livsvarige påslagsordninger som kommer i tillegg til folketrygden. Alle år i arbeid, ikke bare 30 år som i dagens ordning, skal gi pensjonsopptjening, og pensjonen skal kunne tas ut helt eller delvis fra 62 år og kombineres med arbeidsinntekt uten at pensjonen blir avkortet. De nye ordningene gjelder for de som er født i 1963 eller senere, og skal gjelde fra 2020.

Premier

Medlemspremien er tariffestet til to prosent og var for 2018 MNOK 15,8.

Arbeidsgivertilskuddet i 2018 var 10,1 prosent. Innbetalt arbeidsgiverpremie i 2018 var MNOK 137,7 mot MNOK 117,4 i 2017. Forskjellen skyldes i hovedsak høyere reguleringspremie i 2018.

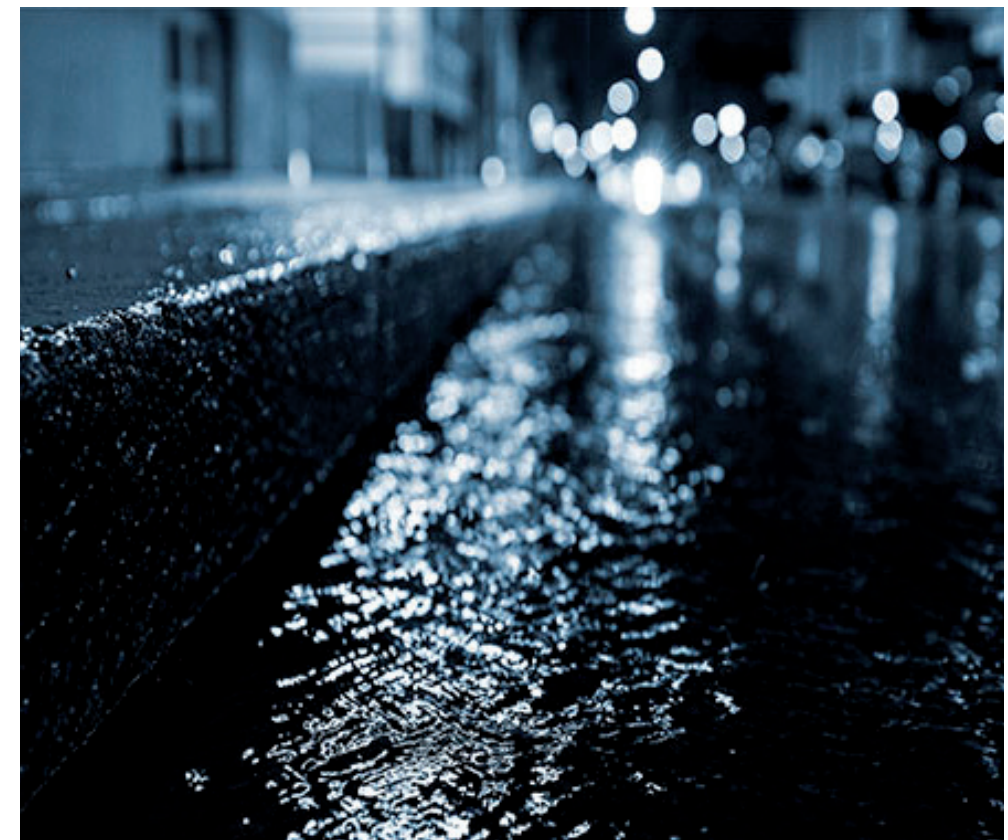
Endelig reguleringspremie i 2018 var MNOK 55,8 mot MNOK 38,1 2017. Reguleringspremien går til å dekke årets økning av grunnbeløp og lønnsvekst på premiereserve.

Rentegarantipremien var for 2018 0,1 prosent som tilsvarer MNOK 1,8.

AFP administreres av HKP på vegne av arbeidsgiverne. Dette er en ikke forsikringsbar ordning og utbetalt AFP blir fakturert etterskuddsvis hvert kvartal.

Medlemstall

Medlemskap i en pensjonsordning er obligatorisk

for alle arbeidstakerne i medlemsforetakene. Ansatte i foretakene meldes inn i pensjonskassen uavhengig av stillingsstørrelse eller om vedkommende er fast eller midlertidig ansatt. Folkevalgte med større stillingsstørrelse enn 50 prosent er også medlemmer av pensjonsordningen. Medlemmer som slutter i innskuddspliktig stilling etter å ha opptjent minst tre års tjenestetid har rett til en oppsatt pensjon.

Medlemstallet i pensjonskassen stiger og har steget jevnt over lang tid. Fra 2017 til 2018 steg medlemstallet med 4,0 prosent. Antall pensjonister er nå 1564 stk. og har steget med 2,2 prosent i 2018. Antall AFP pensjonister er økt med 1,0 prosent. Uførepensjoner har økt mest med 4,6 prosent.

Oversikt over medlemstall og de historiske endringene fremgår av nøkkeltaloversikten på side tre.

Det er utbetalinger til alderspensjonene som står for nær hele økningen i forsikringsutbetalingene på MNOK 6,7.

Utbetalingene til AFP samlet sett er økt med MNOK 1,5.

Antallet personer som mottar AFP ved utgangen av 2018 er på samme nivå som utgangen av 2017. Hele økningen i utbetalingene til AFP er relatert til økning i selve pensjonen. Dette skyldes at nye uttak av AFP har høyere utbetalinger enn AFP-pensjonister som har gått over til alderspensjon.

FINANS- VIRKSOMHETEN

Formålet med kapitalforvaltningen er å sørge for at pensjonskassens eiendeler investeres slik at det oppnås best mulig avkastning innenfor forsvarlige risikorammer og innenfor det til enhver tid gjeldene regelverk.

Kapitalforvaltningen har som mål at pensjonskassen har en forsvarlig egenkapital, bufferkapital og likviditet til å dekke sine estimerte forpliktelser og utbetalinger, samt å gi en avkastning som redus-

erer behovet for innbetalinger fra arbeidsgiveren. Dette innebærer å optimalisere den finansielle risikoen i investeringsporteføljen i forhold til estimert forpliktelse og tilgjengelig bufferkapital.

Styret har vedtatt en investeringsstrategi med klare rammer og hvilke investeringer som tillates. Strategien innebærer at kapitalen plasseres ut fra et langsiktig perspektiv. Siste års allokering og årets vedtatte strategi følger:

	2018	2017	2016	Vedtatt strategi	Avvik	MNOK
Allokeringsgruppe						
Norske aksjer	5,0 %	6,0 %	7,5 %	5,0 %	0,0 %	149,80
Utenlandske aksjer	22,6 %	24,2 %	18,7 %	25,0 %	-2,4 %	603,40
Sum aksjer	27,6 %	30,2 %	26,2 %	30,0 %	-2,4 %	753,20
Bank og pengemarked						
Norske omløpsobligasjoner	26,5 %	27,0 %	29,2 %	23,0 %	3,5 %	673,20
Norske anleggsobligasjoner	2,7 %	3,7 %	8,2 %	3,0 %	-0,3 %	92,60
Sum norske obligasjoner	29,2 %	30,7 %	37,4 %	26,0 %	3,2 %	765,80
Globale obligasjoner	21,1 %	18,8 %	15,1 %	22,0 %	9,9 %	466,20
Eiendom	20,1 %	18,9 %	19,8 %	20,0 %	0,1 %	471,00
Sum	100 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	0 %	2492,50

Forvaltningskapital er ved årsskiftet MNOK 2 567,8 som er en økning på MNOK 75,3 i forhold til 2017.

Det har ikke vært registrert brudd på investeringsinstruksens rammer i løpet av kalenderåret.

Forvaltningskapitalen er i samsvar med regnskapsforskriften delt i en kollektivportefølje og en selskapsportefølje. De to porteføljene forvaltes sammen.

Kollektivporteføljen utgjør 93,33 prosent av den samlede forvaltningskapitalen, og tilsvarer de forsikringsmessige avsetningene (premiereserve, tilleggsavsetninger, premiefond og risikoutjevningsfond) sammen med porteføljespesifikke fordringer. Selskapsporteføljen på 6,67 prosent tilsvarer kassens egenkapital (innbetalt og opp-tjent) samt gjeld og porteføljespesifikke fordringer.

Fordelingen de to porteføljene imellom har ikke endret seg vesentlig de siste årene.

Finansmarkedet i 2018

- Stigende renter, men rentene er fortsatt lave
- FED har økt styringsrenten fire ganger i 2018
- Lange renter noe opp, men fortsatt lave
- Svært volatile aksjemarkeder og negativ avkastning både på norske og globale aksjer
- Utgang i kredittpåslagene i alle markeder
- Norge fikk den første rentehevingen på sju år
- Både Euroen og dollaren har styrket seg mot norske kroner
- Oljeprisen har falt i løpet av året og har trukket den norske kronen ned

Med 2018 bak oss ser vi at året ble mer volatil enn på lenge. Det var stor nedgang i de fleste aksjemarkedene, svak utvikling i økonomiske indikatorer og fortsatt fall i oljeprisene. Frykten

for lavere vekst fortsatte sammen med fornyet Brexit-usikkerhet, handelskrig og sentralbanker som gjennom 2018 har strammet inn med økte renter.

Både det globale og norske aksjemarkedet var svært volatilt i 2018 noe som skyldes frykt i markedet for lavere vekst i økonomien. De globale aksjene utviklet seg positivt frem til august, men fra september og ut året falt aksjemarkedene kraftig. Norske aksjer endte året ned 2,2 prosent, og globale aksjer endte ned 7,4 prosent. Andre juledag brøt amerikanske aksjer (S&P 500) en symbolsk grense, da aksjene i løpet av dagen ble handlet til en verdi som tilsvarer 20 prosent under toppen i september; altså et «bjørnemarked» (et marked med fallende konjunkturer). Et «bjørnemarked» er ikke vanlig, det har skjedd kun åtte ganger de siste 50 årene.

2018 skulle også vise seg å bli et utfordrende år i rentemarkedet. Den store frykten i løpet av året som gikk var om man skulle få betraktelig høyere renter. I store deler av året steg også signalrenten, som er amerikansk statsobligasjon med to års løpetid, men i takt med stigende usikkerhet i aksjemarkedet og makroøkonomiske indikatorer, falt rentene tilbake. Der det imidlertid var større utfordringer var i kredittmarkedene. Risikopåslaget for obligasjoner med god kredittkvalitet økte markant, høyrenteobligasjoner fikk et enda større risikopåslag enn obligasjoner med god kredittkvalitet. I Norge fikk vi den første rentehevingen på sju år.

Avkastningstall HKP

HKP oppnådde i 2018 en bokført avkastning på 4,6 prosent. Bokført avkastning er høyere enn den gjennomsnittlige rentegarantien som for HKPs bestand ved utgangen av året var 2,53 prosent. Den verdijusterte avkastningen er marginalt positiv på 0,4 prosent. Verdijustert avkastning ligger under forventet avkastning, noe som skyldes fallet i aksjer siste tertial. Avkastningen er samlet sett oppnådd uten økt risiko i forvaltningen.

Standardavviket for vår portefølje er 2,7 prosent mens referanseindeksen har et standardavvik på 2,3 prosent. HKP valutasikrer rundt 90 prosent av den utenlandske aksjeporteføljen og 100 prosent av den utenlandske obligasjonsporteføljen.

Fordelt på de ulike aktivaklassene var verdijustert avkastning i 2018 ved utgangen av året:

	Verdijustert avkastning	Ref. indeks
Allokeringsgruppe		
Norske aksjer	-2,1 %	-2,2 %
Utenlandske aksjer	-9,9 %	-8,8 %
Bank og pengemarked	1,6 %	1,1 %
Norske omløpsobligasjoner	1,1 %	0,5 %
Norske anleggsobligasjoner	1,2 %	1,1 %
Globale obligasjoner	0,2 %	0,7 %
Eiendom	12,9 %	12,8 %
Total	0,4 %	0,4 %

Den lokale eiendomsporteføljen består av seks eiendommer i Haugesund; tre kontorbygg (Kirkegata 85, Skåregata 101 og Skåregata 103) og tre omsorgsboligheter (tilknyttet Udland, Bjørgene og Havnaberg omsorgssentre). Alle eiendommene er leid ut til Haugesund kommune. De tre kontoreiendommene har leiekontrakter som løper til 2048, de to omsorgsbolighetene Udland og Bjørgene har leiekontrakter til 2031, mens Havnaberg har leiekontrakt som løper til 2034. Avkastningen på eiendomsporteføljen er i 2018 høy som følge av reforhandling av leiekontraktene på kontoreiendommene.

Risikostyring og soliditet

Kontroll og styring av risiko er en forutsetning for god verdiskapning for pensjonsmidlene. Å identifisere, vurdere og styre risikoene knyttet til både forsikrings- og kapitalforvaltningen, er derfor en svært viktig del av HKPs virksomhet.

Det stilles strenge formelle krav til hvordan kapitalen kan investeres, og hvordan pensjonskassen utøver sin forvaltning.

Kravet til solvensmarginkapital bestemmes av størrelsen og sammensetningen av pensjonskassens forpliktelse. Pr. 31.12.2018 er kravet beregnet til å utgjøre kr 81 303. HKPs solvensmarginkapital er for 2018:

MNOK	2018	2017
Inskutt egenkapital	126,2	117,2
Opptjent egenkapital (eks. RUF)	61,6	51,7
Risikoutjevningfond 50 %	7,5	7,5
Tilleggsavsetninger 50 %		73,1
Solvensmarginkapital	195,3	249,5

Solvensmarginen er 343 prosent. Solvensmarginen var 321,8 prosent for 2017 og 303,5 prosent for 2016.

Styret i HKP har vedtatt en risikostrategi som revideres årlig. Risikostrategien sammenfatter og definerer de overordnede rammer og retningslinjer fra styret som skal bidra til å sikre at samlet risiko i pensjonskassen holdes innenfor styrets risikovilje.

Styret har etablert rammer for risikovilje innenfor risikotypene markedsrisiko, motpartsrisiko, operasjonellrisiko, avgangsrisiko og forsikringsrisiko. Overordnet har pensjonskassen følgende eksponering og risikorammer pr. 4. kvartal:

Eksponering 4Q/2018		Risikorammer		
Bufferkapitalutnyttelse	86,6 %	< 125 %	125 % - 175 %	> 175 %
Markedsrisiko	80,8 %	< 113 %	113 % - 158 %	> 158 %
Forsikringsrisiko eks kl. avgangsrisiko	3,4 %	< 6,3 %	6,3 % - 8,8 %	> 8,8 %
Avgangsrisiko	0,0 %	< 15 %	15 % - 25 %	> 25 %
Motpartsrisiko	0,3 %	< 2,5 %	2,5 % - 3,5 %	> 3,5 %
Operasjonell risiko	2,1 %	< 3,8 %	3,8 % - 5,5 %	> 5,5 %

Pensjonskassens finansielle risiko styres gjennom styringsdokumenter, risikovurderinger, rutiner og rapporteringskrav. I tillegg styres risikoen gjennom oppfølging og rapportering av etablerte overordnede mål knyttet til bufferkapitalutnyttelsen i stresstest I - markedsverdier. Det er etablert rutiner for uavhengig kontroll og rapportering. Hensikten med risikostyringen er at pensjonskassen skal opprettholde en tilfredsstillende risikobærende evne og tilpasse pensjonskassens finansielle – og operasjonelle risiko, til pensjonskassens soliditet.

HKPs risikomål er stresstest I

Pensjonskassens soliditetskapital er god ved utgangen av året. Soliditetskapitalen består av egenkapital, risikoutjevningsfond, tilleggsavsetninger og kursreserver.

Bufferkapitalen målt ved stresstest I var ved utgangen av året:

MNOK	2018	2017	2016
Innskutt egenkapital	126,2	117,2	107,2
Opptjent egenkapital	77,9	75,6	55,2
Risikoutjevningsfond	14,9	14,9	14,2
Tilleggsavsetninger	167,3	146,2	126,2
Kursreguleringsfond	181,2	264,3	175,2
Soliditetskapital	567,5	618,2	478,1
Justeringer i avsetninger ved overgang til markedsverdier	-76,6	-122,1	59,0
Risikoreduserende effekt i beste estimat ved død og uførehet	14,6	13,7	6,3
Merverdier hold til forfall porteføljen	1,0	3,3	13,6
Bufferkapital	506,5	513,1	557,0

Redusert bufferkapital fra 2017 til 2018 er relatert til reduksjonen i kursreguleringsfondet som skyldes nedgangen i aksjemarkedene i 4. kvartal 2018. Sponsorene tilfører egenkapital årlig på 0,5 prosent av premiereserven. Bufferkapitalen er i Finanstilsynets stresstest I den kapitalen som er tilgjengelig for å dekke beregnet tapspotensiale i pensjonskassens virksomhet.

Samlet risiko

MNOK	2018	2017	2016
Renterisiko	22,3	10,4	10,0
Aksjerisiko	234,9	308,6	220,5
Eiendomsrisiko	128,8	117,8	109,7
Valutarisiko	12,7	25,1	15,3
Kredittrisiko	85,9	84,0	61,6
Konsentrasjonsrisiko	–	1,5	3,6
Korrelasjonsgevinst- markedsrisiko	-72,9	-71,2	-58,4
Forsikringsrisiko	47,7	46,1	102,0
Motpartsrisiko	6,2	6,4	7,2
Operasjonellrisiko	10,55	10,4	8,7
Korrelasjon - Totalrisiko	-37,8	-37,2	-69,2
Samlet risiko	438,4	501,9	410,9

Redusert tapspotensiale fra 2017 til 2018 er relatert til redusert markedsrisiko. Redusert aksjerisiko skyldes det betydelige fallet i aksjemarkedet i 2018 og nedjustering av stresstestparametere.

HKP har god bufferkapitalsituasjon ved utgangen av 2018 med en bufferkapitalutnyttelse på 86,6 prosent etter stresstest I, noe som tilsvarer en dekningsgrad på 115,5 prosent. Bufferkapitalutnyttelsen var 73,6 prosent og dekningsgrad 136 prosent i 2017. Bufferkapitalutnyttelsen er

innenfor strategiens målsetting for stresstest I om maksimal utnyttelsesgrad på 125 prosent. Bufferkapitalutnyttelsen er vurdert som særdeles god av vår finansrådgiver Mercer.

HKP bruker Mercer som rådgiver. Det foretas løpende stresstester og risikoanalyser for å følge risikoeksponeringen kassen har. HKP følger Finanstilsynets anbefalinger og rapporterer kvartalsvis til styret på beregnede stresstesttap i henhold til bufferfondkapital.

Pensjonskassens årsresultat disponering

Årets pliktige avsetninger er i samsvar med aktuarens forsikringstekniske beregning.

I 1000 TNOK	2018	2017
RENTERESULTAT		
Finansinntekter iht regskap	9 716	172 659
Pliktig rente premiereserve	-48 470	-46 191
Pliktig rente premiefond	-349	-100
Avkastning til premiefond utover pliktig rente	-448	
Avkastning til risikoutjevningsfond	-679	
Til/fra Kursreguleringsfond	83 104	-89 118
Realisert renteresultat	42 874	37 249
ADMININSTRASJONSRESULTAT		
Samlet premie til admininstrasjon	15 757	14 666
Herav til admininstrasjonspremie	-5 192	-4143
Faktiske omkostninger	-9 438	-9 919
Admininstrasjonsresultat	1 126	603
RISIKORESULTAT		
Risikoresultat	-599	1 274

Årets avsetninger:

I 1000 TNOK	2018	2017	2016	2015
RESULTATELEMENTER				
Renteresultat	42 874	37 246	22 273	13 618
Risikoresultat	-599	1 274	2 278	65 883
Administrasjonsresultat	1 126	603	791	764
DISPONERINGER/AVSETNINGER				
Til/ fra kursreguleringsfond	-83 104	89 121	50 812	-2 167
Til tilleggsavsetninger	21 000	20 000	11 150	15 536
Til risikoutjevningssfond	80	637	1 139	10 441
Til premiereserve av risikoresultat				45 000
Til/ fra opptjent Egenkapital	2 282	20 483	12 570	5 982
Til oppreservering			-	-

Risikoresultat og risikoutjevningssfond (RUF)

Det negative risikoresultatet fremkommer som følge av at levealder, dødelighet og uførhet i 2018 avviker fra det som er forutsatt i premietariffen. For 2018 ble risikoresultatet negativt med MNOK 0,6. Fra og med inntektsåret 2018 vil et positivt risikoresultat bli skattlagt med 25 prosent.

Risikoutjevningssfondet inngår som en del av kassens egenkapital og representerer pensjonskassens resultat på forsikringsrisiko. HKPs strategi er til enhver tid å sette av maksimalt til RUF.

Maksimal årlig avsetning til RUF er 50 prosent av risikoresultatet. I henhold til forsikringsvirksomhetsloven kan pensjonskassen disponere inntil 50 prosent av risikoresultatet inntil fondet når sin maksgrense på 150 prosent av risikopremien. Hvert år skal det avsettes avkastning til RUF tilsvarende årets bokførte avkastning. Årets avkastning til RUF er og skattlagt med 25 prosent.

Etter årets netto tilføring til risikoutjevningssfond på MNOK 0,1 har HKP et risikoutjevningssfond på MNOK 14,9 pr. 31.12.2018.

Administrasjonsresultat, rentegarantipremie og overføring til opptjent egenkapital

Overføring til opptjent egenkapital er på totalt MNOK 2,2 inkludert et administrasjonsresultat på MNOK 1,1 og rentegarantipremie på MNOK 1,9. Teknisk resultat var MNOK 3,1, ikke-teknisk regnskap var MNOK -0,2.

Avkastningsresultat og overføringer til tilleggsavsetninger og premiefond

Bokført avkastningsresultat ble MNOK 44,0. Av dette overføres MNOK 0,5 til premiefond som er avkastning utover garantert rente og MNOK 0,7 som er avkastning til risikoutjevningssfond. Fra det resterende ufordelte avkastningsresultatet har styret som policy og tildele sponsorene minst innbetalt egenkapital til premiefond. Avkastningsresultatet er fordelt med NOK 21 til tilleggsavsetninger og MNOK 21,9 til premiefond.

Styret reviderer bufferfondsstrategien årlig. HKPs bufferfondsstrategi sier at det skal settes av maksimalt til tilleggsavsetninger inntil tilleggsavsetningene når maksimal grense. Ved avsetninger til tilleggsavsetninger skal en se om det er mulig å først tildele premiefondet størrelsen på

innkalt egenkapital i året. Årets pliktige renter til premiereserven utgjorde MNOK 48,5 og rente til premiefond utgjorde MNOK 0,8. Avsetning til administrasjonsreserve utgjorde 5,2 og til IBRN-avsetning MNOK 0,5.

Tilleggsavsetningene kan maksimalt utgjøre tolv prosent av premiereserven på kontraktsnivå. Vi har de senere årene bygget mye tilleggsreserve og har nå godt over tre års garantert rente på tilleggsavsetningene. For 2018 er det satt av MNOK 21 til tilleggsavsetninger som ved utgangen av året er MNOK 167,2.

Driftskostnader

HKP har en klar ambisjon om å drive kostnads-effektivt. Driftskostnadene er en av to hovedfaktorene som inngår i administrasjonspremien. Driftskostnadene er redusert fra 2017 til 2018 med MNOK 0,5. Målt i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital er driftskostnadene redusert til 0,37 prosent, noe som er det lavest driftsnivå i forhold til forvaltningskapitalen HKP har hatt.

FREMTIDSUTSIKTER

Styret og administrasjonen vil i tiden fremover fortsette sitt arbeid med å videreutvikle og drive HKP som en konkurransedyktig ordning til det beste for medlemmer, pensjonister og arbeidsgivere. HKP skal være den foretrukne pensjonsleverandøren for arbeidsgivere som har ytelsesordning for sine ansatte i pensjonskassen. Vi har som mål å ha konkurransedyktig avkastning og høy faglig kompetanse. Våre medlemmer og arbeidsgivere skal oppleve at vi yter god service med kvalitet i alle ledd. Vi vil jobbe videre med gode møteplasser og digitale plattformer for både arbeidsgivere og medlemmer. Vi vil og jobbe for at medlemmene skal bli bedre kjent med oss som pensjonsleverandør. Innmelding av nyansatte og økning i opparbeidede rettigheter vil gjøre at HKP vokser i årene fremover.

Det er stadige endringer i pensjonskassens rammebetingelser. Det ble 3. mars 2018 inngått avtale mellom partene i offentlig sektor om ny tjenestepensjon for ansatte i offentlig sektor. Den nye løsningen innebærer at det fortsatt skal være et enhetlig pensjonssystem for offentlig sektor, med livsvarig pensjon og like regler for kvinner og menn. Den nye ordningen skal gjelde fra 2020 og for dem som er født i 1963 og senere. Særaldersgrenser, lovforslag og organisering av ny AFP, alderspensjon for uføre og detaljerte beskrivelser av beregningsregler må utredes nærmere. Offentlig pensjon er kompleks med mange regler. Ny offentlig alderspensjon med mange overgangsregler vil ytterligere komplisere dette. HKP vil tilpasse kommunikasjonen slik at medlemmene får tydelige og forståelige svar selv om regelverket er komplekst. Vi må tilpasse systemer og nettsider og være så tidlig ute med informasjon som mulig.

Det nye kapitalkravet blir gjeldene fra 1.1.2019. Det nye soliditetsregelverket skal til enhver tid være oppfylt og er med det strengere, men det er og tatt bort tidligere plasseringsbegrensninger. Dette utfordrer oss og vårt mål om å gi god avkastning på pensjonsmidlene da de nye kravene krever enda høyere egenkapital og med det høyere bufferkapital. HKP har en bra tilpasning av risikokapasiteten i forhold til nye krav.

I høstens forslag til statsbudsjett ble forslag om endrede regler for skattelegging av pensjonsforetak vedtatt. Regelendringene trer i kraft fra og med inntektsåret 2018, med flere overgangsregler for å forhindre store umiddelbare inntektseffekter av endringen. HKP har som andre pensjonskasser

opparbeidet seg fremførbart underskudd. Overgangsregelen med inntektsføring kommer til anvendelse i de tilfeller hvor netto skattepliktig gevinst overstiger fremførbare underskudd. For Haugesund kommunale pensjonskasse vil fremførbart underskudd dekke inntektsføringen og overgangsregelen vil derfor ikke ha noen praktisk betydning for HKP. HKP har også fremover resterende fremførbart underskudd og vil først komme i betalbar skatteposisjon om noen år.

Det nye direktivet, IORP II, om virksomheten til og tilsynet med pensjonsforetak, ble vedtatt i EU i des. 2016. Det er gjeldende fra januar 2019 i EØS, men er foreløpig ikke tatt inn i EØS avtalen. Det er startet opp arbeid med lov og forskriftsenninger i Norge for å gjennomføre direktivet også i Norge i nær fremtid. Det nye direktivet setter enda strengere krav til virksomhetsstyring. Økte krav til virksomhetsstyring innebærer systemer for kontroll, utvidet rammeverk for risikostyring, internrevisjon, skriftlige retningslinjer for alle deler av virksomheten, beredskapsplaner og krav til system som omhandler FN-støttende prinsipper for ansvarlig investeringer. Det nye direktivet er krevende og stiller strenge krav til dokumentasjon av virksomheten.

Dagens lave rentenivå er en utfordring i forhold til det å oppnå tilstrekkelige avkastningsresultater og å oppfylle rentegarantien. Aksjemarkedene er svært volatile. Lave renter og et noe høyt priset aksjemarked som er volatilt tilsier at en må forvente at årlig avkastning blir noe lavere fremover og at årlige svingninger blir større fremover. HKP har moderat risikoprofil i porteføljen og god bufferkapital, og er rustet til å tåle dette.

God risikostyring og god soliditet er avgjørende for pensjonskassen. For å sikre at HKP har handlefrihet har styret vedtatt en bufferfondsstrategi som har som målsetning å styrke de viktigste finansielle bufferne, kursreguleringsfondet og tilleggsavsetninger. Styret har og vedtatt å kalle inn årlig egenkapital på 0,6 prosent av premierserven fra 2019, for å ha tilstrekkelig egenkapital til å imøtekomme forventet vekst i pensjonskassens forvaltningskapital. Finansmarkedet er svært volatilt, det er geopolitisk uro, handelskrig og lave renter. Dette er og med på å forde større krav til både vår aktiva-allokering og våre forvaltere for å kunne oppnå tilstrekkelig avkastning og oppfylle garantert rente.

Informasjon er viktig, både til medlemmene og til virksomhetene som har pensjonsordning hos oss. Dagens og fremtidens pensjonister søker nettbasert informasjon. HKP vil jobbe videre med fokus på god og tilgjengelig informasjon for både arbeidsgivere og medlemmer. Årlig seniordag og oppfølgingsmøter med hver enkelt sponsor er et viktig verktøy her. Bevisstgjøring av fordelene ved å ha egen pensjonskasse er enda viktigere i årene som kommer med tanke på de valgmulighetene som foreligger.

Styret mener at HKP er en økonomisk robust pensjonskasse med gode buffere og god risikostategi. Dette gir et godt grunnlag for å håndtere de utfordringene som ligger i framtidsutsiktene på en god måte.

Styret mener at HKP har den nødvendige og tilstrekkelige kompetansen til å møte disse fremtidige utfordringene.

Styret bekrefter at regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Det har ikke forekommet hendelser etter balansedagen av vesentlig betydning for å vurdere pensjonskassens finansielle stilling. Pensjonskassen gjennomfører internkontroll i henhold til de kravene som er fastsatt i lovgivningen. Styret mener at årsberetningen og årsregnskapet gir en riktig oversikt over pensjonskassens eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

HAUGESUND, 25. MARS 2019

Edvard Ringen jr.
Styreleder

Sølvi Fredsvik Hillestad
Nestleder

Astri Furumo
Styremedlem

Kåre Johannesen
Styremedlem

Anders Grutle Agdestein
Styremedlem

Heidi Sunde
Adm. dir.

RESULTATREGNSKAP

TEKNISK REGNSKAP	NOTE	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2017
Premieinntekter			
Forfalt premie, brutto	1	153 536 790	132 585 271
Avgitte gjenforsikringspremier		-	-96 000
Sum premieinntekter for egen regning		153 536 790	132 489 271
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	2	30 798 326	30 791 371
Netto driftsinntekt fra eiendom	12	40 453 698	11 157 936
Verdiendringer på investeringer	3	-83 104 073	89 121 646
Realisert gevinst og tap på investeringer	4	21 568 642	41 588 462
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		9 716 593	172 659 415
Andre forsikringsrelaterte inntekter	18	346 337	275 549
Pensjoner			
Utbetalte pensjoner	5	-69 854 025	-62 537 553
Overføring av premiereserve, tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond til andre forsikringsselskaper/pensjonskasser		-	-
Sum pensjoner		-69 854 025	-62 537 553
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
Endring i premiereserve	6	-120 683 270	-102 871 920
Endring i tilleggsavsetninger	6	-21 000 000	-20 000 000
Endring i kursreguleringsfond	3	83 104 074	-89 121 646
Endring i premiefond	6	-348 751	-100 500
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser		-58 927 948	-212 090 066
Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser			
Overskudd på avkastningsresultatet	6	-22 322 991	-17 245 785
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	6	-	-637 072
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser		-22 322 991	-17 882 857

	NOTE	REGNSKAP 2017	REGNSKAP 2017
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forvaltningskostnader	10	-1 105 857	-439 202
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	10	-8 333 116	-9 480 341
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-9 438 973	-9 919 543
Andre forsikringsrelaterte kostnader			
Andre forsikringsrelaterte kostnader			
Sum forsikringsrelaterte kostnader			
Resultat av teknisk regnskap		3 055 783	2 990 215

IKKE TEKNISK REGNSKAP	NOTE	REGNSKAP 2017
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	2	2 478 975
Netto driftsinntekt fra eiendom	12	3 256 141
Verdiendringer på investeringer	3	-7 652 681
Realisert gevinst og tap på investeringer	4	1 736 072
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		-181 492

Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		
Forvaltningskostnader	10	-21 039
Andre kostnader		
Sum forvaltningskostnader og kostnader knytt til selskapsporteføljen		-21 039
Resultat av ikke-teknisk regnskap		-202 532
Resultat før skattekostnad		2 853 251
Skattekostnader		
Resultat før andre inntekter og kostnader		2 853 251

Andre inntekter og kostnader		
Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet		
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger	20	-491 436
TOTALRESULTAT		2 361 815
Overført til (-) /fra (+) risikoutjevningsfond	6	599 527
Avkastning til risikoutjevningsfond	6	-679 151
Overført til (-)/fra (+) annen opptjent egenkapital	20	-2 282 191

BALANSE

EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN	NOTE	2018	2017
Investeringer			
Bygninger og andre faste eiendommer	12	14 167 909	12 517 462
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Investeringer som holdes til forfall	13	4 533 461	6 057 958
Utlån og fordringer			
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	14	67 577 146	71 115 967
Rentebærende verdipapirer	16	81 491 176	77 614 421
Utlån og fordringer	18	282 149	147 214
Finansielle derivater	15	-10 624	-2 837
Sum investeringer		168 041 217	167 450 184
Fordringer			
Fordringer knyttet til premieinntekter		-	-
Andre fordringer	17	14 085 618	412 771
Sum fordringer		14 085 618	412 771
Andre eiendeler			
Anlegg og utstyr		-	-
Kasse, bank	18	33 089 930	35 317 440
Sum andre eiendeler		33 089 930	35 317 440
Forskuddsbet. kostnader/opptj. Ikke mottatte inntekter			
Andre forskuddsbet. kostnader/opptj. Ikke mottatte inntekter		1 848 016	1 809 149
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		217 064 780	204 989 544

EIENDELER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN			
Investeringer i kollektivporterføljen			
Bygninger og andre faste eiendommer	12	198 332 091	170 982 538
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Investeringer som holdes til forfall	13	63 462 487	82 748 806
Utlån og fordringer	17	-	-
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler (inkl. akjsjer og andeler målt til kost)	14	945 991 150	971 410 096
Rentebærende verdipapirer	16	1 140 769 273	1 060 175 869

	NOTE	2018	2017
Utlån og fordringer	18	3 949 715	2 010 870
Finansielle derivater	15	-148 718	-38 757
Andre finansielle eiendeler			
Sum investeringer i kollektivporteføljen		2 352 355 998	2 287 289 423
SUM EIENDELER		2 569 420 778	2 492 278 967

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSESR	NOTE	2018	2017
Innskutt egenkapital			
Opptjent egenkapital	20	126 197 457	117 197 458
Risikoutjevningssfond	6	14 940 692	14 861 068
Annen opptjent egenkapital - opptjent egenkapital	20	77 884 497	75 638 671
Sum opptjent egenkapital		92 825 189	90 499 739
Sum egenkapital		219 022 646	207 697 197
Forsikringsforpliktelser			
Premiereserve	6	1 947 629 245	1 826 945 975
Tilleggsavsetninger	6	167 240 569	146 240 569
Kursreguleringsfond	3	181 241 635	264 345 709
Premiefond	6	41 303 857	34 896 102
Sum forsikringsforpliktelser		2 337 415 306	2 272 428 355
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	11	1 697 866	1 167 574
Forpliktelser ved skatt		-	-
Andre avsetninger for forpliktelser	19	3 215 134	3 188 796
Sum avsetninger for forpliktelser		4 913 000	4 356 370
Forpliktelser			
Finansielle derivater	15	3 468 212	1 805 378
Andre forpliktelser		226 572	299 600
Sum forpliktelser		3 694 784	2 104 978
Påløpte kostnader/mottatte ikke opptjente inntekter	19	4 375 042	5 692 067
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSESR		2 569 420 778	2 492 278 967

HAUGESUND, 25. MARS 2019

Edvard Ringen jr.
Styreleder

Sølvi Fredsvik Hillestad
Nestleder

Astri Furumo
Styremedlem

Kåre Johannesen
Styremedlem

Anders Grutle Agdestein
Styremedlem

Heidi Sunde
Adm. dir.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

KONTANTSTRØMOPPSTILLING	2018	2017
Innbetalte premier	129 318 688	136 077 151
Utbetalt gjenforsikring	0	-96 000
Utbetale pensjoner	-80 607 717	-72 585 280
Netto innbetaling/utbetaling refusjoner	4 861 885	5 025 449
Innbetalinger vedrørende driften	15 071 072	14 804 271
Innbetalinger av renter og utbytte	31 429 286	36 116 966
Utbetalinger vedrørende drift av eiendommene	1 411 360	-757 007
Utbetalinger vedrørende driften for øvrig	-10 887 876	-9 913 036
Netto kontantstrøm av operasjonelle aktiviteter (A)	90 596 698	108 672 514
Realisert gevinst ved salg av investeringer	31 136 872	52 299 325
Realisert tap ved salg av investeringer	-6 363 881	-7 571 515
Netto inn-/utbetalinger ved kjøp/salg av investeringer	-124 487 053	-172 969 250
Konsernbidrag		
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter (B)	-99 714 062	-128 241 441
Innbetaling av kjernekapital	8 963 634	9 961 303
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter (C)	8 963 634	9 961 303
Netto kontantstrøm i perioden (A+B+C)	-153 730	-9 607 624
Likviditetsbeholdning pr. 01.01	37 442 229	47 049 853
Likviditetsbeholdning pr. 31.12	37 288 499	37 442 229
Bundne skattetrekksmidler	2 201 273	2 096 973

Regnskapsprinsipper

Regnskapet for 2018 er avlagt i henhold til Lov om årsregnskap (regnskapsloven) og Forskrift av 20.12.2011 om årsregnskap for pensjonsforetak. Standarder for god regnskapsskikk er lagt til grunn.

Vesentlige regnskapsprinsipper

Inndeling av resultatregnskapet: Resultatregnskapet består av teknisk regnskap og ikke-teknisk regnskap. Teknisk regnskap er inntekter og utgifter tilknyttet eiendeler som inngår i kollektivporteføljen og driftskostnader fra forsikringsdriften. Ikke-teknisk regnskap er inntekter og utgifter fra eiendeler i selskapsporteføljen og driftskostnader for pensjonskassen.

Inndeling av balansen

For å skille mellom kundenes og selskapets midler splittes balansen i en portefølje som tilhører kundene – kollektivporteføljen – og en portefølje som er selskapets eiendeler –selskapsporteføljen. HKP forvalter de to porteføljene felles, og fordeler verdiene porteføljene imellom etter en algoritme som omfatter pensjonskassens egenkapital og forsikringstekniske avsetninger før årsoppgjør-disposisjonene.

Rebalansering av forvaltningskapitalen

Etter forsikringsvirksomhetsloven skal kollektivporteføljen bestå av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetningene til dekning av kontraktsforpliktelser og risikoutjevningsfondet. Kollektivporteføljen utgjør 93,3 prosent i 2018-regnskapet mot 93,2 prosent i 2017. Selskapsporteføljens andel utgjør 6,7 prosent i 2018-regnskapet mot 6,8 prosent i 2017.

Verdsettelsesprinsipper

Investerings eiendom

Investerings eiendommene regnskapsføres til virkelig verdi. Virkelig verdi tilsvarer antatt markedsverdi som fastsettes ved årlig takst. Endringer i virkelig verdi resultatføres i den perioden det oppstår.

Finansielle instrumenter

Etter Regnskapsforskriftens § 3-3 skal finansielle instrumenter innregnes og måles i samsvar med IAS 39, med unntak av finansielle instrumenter som ikke omfattes av standardens virkeområde, jfr. IAS 39.2.

IAS 39 klassifiserer finansielle eiendeler i flg. kategorier:

- Investeringer som holdes til forfall
- Utlån og fordringer
- Virkelig verdi med verdiendringer over resultatet
- Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Investeringer som holdes til forfall

Finansielle eiendeler med faste eller bestembare kontantstrømmer og bestemt innløsningsdato, hvor pensjonskassen har intensjon om og evne til å holde investeringen til forfall, klassifiseres som investeringer hold til forfall. HKP har egen portefølje for obligasjoner som holdes til forfall. De verdsettes til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetoden.

Fordringer

Finansielle forpliktelser med faste eller bestembare kontantstrømmer, som ikke er notert i et aktivt marked, er klassifisert som fordringer.

Finansielle eiendeler til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet

Finansielle instrumenter som i første rekke holdes med formål å selge, som inngår i en portefølje av investeringer som styres samlet, og der det foreligger et faktisk mønster for kortsiktig realisering, klassifiseres som hold for salg, med verdiendringer over resultatet.

Tilgjengelig for salg

Alle andre finansielle eiendeler er klassifisert som tilgjengelig for salg.

Andre eiendeler

Finansielle eiendeler som ikke faller inn under kategorien Hold for omsetning eller Hold til forfall, klassifiseres som andre fordringer.

Derivater

HKP har i 2018 utelukkende brukt derivater til valutakurssikring av investeringer i aksjefond i utenlandsk valuta.

Valuta

HKP bruker valutaterminer for å sikre finansielle omløpsmidler. Valutaterminer er regnskapsført til virkelig verdi.

Forsikringsmessige avsetninger

Premiereserve

Premiereserven utgjør den forsikringstekniske kontantverdien av pensjonsrettigheter opptjent på rapporteringstidspunktet. Beregningen foretas av pensjonskassens ansvarshavende aktuar. Ved beregningene nyttes samme forutsetninger som ligger til grunn for forsikringsavtalene. HKP har full forsikringsteknisk dekning, det vil si at HKP har full dekning for nåverdien av påløpte pensjonsforpliktelser.

Årets avsetning er i samsvar med aktuarens forsikringstekniske beregning for 2018.

Administrasjonsreserve

Administrasjonsreserven er en lovbestemt avsetning innen kollektiv rente og pensjonsforsikring. Den avsatte administrasjonsreserven inngår i premiereserven og inneholder avsetning til dekning av fremtidige administrasjonskostnader inklusiv oppgjørskostnader. Det er i 2018 avsatt TNOK 6 433 til administrasjonsreserven.

Erstatningsavsetninger

Avsetningene til erstatningsreserve skal dekke antatt inntrufne forsikringstilfeller som ved årsslutt ikke er meldt eller oppgjort, herunder karensavsetninger for uførerisiko. Dette reflekterer forsikringforpliktelser som pensjonskassen har påtatt seg gjennom mottatt premie.

Ny uføreordning innebærer en vesentlig reduksjon i uføreforpliktelsene for offentlig tjenstepensjon og følgende blir det tilsvarende lavere behov for erstatningsavsetning.

Årets avsetning til IBNR-avsetning (tidligere erstatningsreserve) på TNOK 500 er i samsvar med aktuarens beregning.

Tilleggsavsetninger

Tilleggsavsetninger er forsikringsmessig bufferkapital som kan brukes til å dekke avsetningskrav opp til garantert rente. Fondet kan ikke brukes til å dekke negativ avkastning.

Tilleggsavsetninger føres i resultatregnskapet som pliktig avsetning, og i balansen som et fond.

Styret avgjør om det skal foretas avsetninger til tilleggsavsetninger. Styret i HKP har lagt til grunn

at det årlig skal tilføre tilleggsavsetninger inntil avsetningen er tilstrekkelig til å dekke minst to års garantert rente. Det er i 2018 avsatt TNOK 21 000 til tilleggsavsetninger.

Premiefond

Premiefondet er akkumulert overskudd fra tidligere år. Forsikringstaker/virksomhetene avgjør selv om og i tilfelle hvordan premiefondet skal benyttes. Fondet tilføres årlig garantert rente.

Risikoutjevningfond

Hensikten med risikoutjevningfondet er å utjevne svingninger i risikoresultatet over tid. Risiko-fondet er ikke fordelt på de enkelte kontrakter. Regnskapsmessig er risikoutjevningfondet en del av kassens opptjente egenkapital.

Det er anledning til å avsette inntil 50 prosent av et positivt risikoresultat til risikoutjevningfondet. Ved et negativt risikoresultat, dekkes underskuddet først fra risikoutjevningfondet deretter fra egenkapital. I 2018 hadde HKP et negativt risikoresultat på TNOK 599.

Skatt

Pensjonskasser skattlegges etter samme regelverk som gjensidige livsforsikringsselskaper.

Med virkning fra 01.01.2018 ble det innført en regel for livsforsikrings- og pensjonsforetakene om at inntekter og tap fra eiendeler i kollektivporteføljen og investeringsvalgporteføljen skal tidfestes i samsvar med regnskapslovningen. Fradrag for avsetninger skal bare innrømmes når avsetningene knytter seg til kundemidler. For livsforsikrings- og pensjonsforetak klargjøres dermed skillet mellom kundemidler og foretakets midler.

Skattekostnaden består av betalbar inntektsskatt, betalbar formuesskatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet forskjell mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier på eiendeler og gjeld. Utsatt skattefordel er regnskapsført når det er sannsynlig at pensjonskassen vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd i senere perioder til å nyttiggjøre skattefordelen. Dersom de skattepliktige inntektene for 2018 overstiger fremførbart underskudd fra tidligere år, vil pensjonskassen komme i en skatteposisjon.

Pensjonskassen ilegges 0,3 prosent formuesskatt av ligningsmessig nettoformue.

Forutsetninger for regnskapsavleggelsen:

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om at fortsatt drift er til stede. Styret er ikke kjent med at det er knyttet usikkerhet til regnskapet ut over det som allerede er innarbeidet i regnskapet.

Forsikringsmessige opplysninger:

HKPs pensjonsytelser tilsvarer ytelsene i den offentlige tjenstepensjonsordningen slik den er hjemlet i Hovedtariffavtalen for kommunalt ansatte. Det er en brutto ytelsesordning med fast ytelsesplan som garanterer 66 prosent av pensjonsgrunnlaget ved 30 års opptjeningstid. Garantien gjelder for samlet opptjening fra NAV og tjenstepensjonsordningen.

Følgende enheter har pensjonsordning i HKP pr. 31.12.2018:

- Haugesund kommune
- Kirkelig Fellesråd i Haugesund kommune
- Haugesund kommunale pensjonskasse
- Kultur & Festivalutvikling KF
- Haugaland Vekst IKS
- Haugesund Parkering Drift AS
- Karmsund Interkommunale Havnevesen IKS
- UNI-K AS
- Stiftelsen Haugesjøen

Antall medlemmer, aktive og pensjonister fremgår av note 23. Medlemsinnskuddet er to prosent av pensjongivende inntekt; innbetalt premie er spesifisert i note 1.

Den offentlige pensjonsordningen innebærer følgende ytelser:

- Alderspensjon ved oppnådd aldersgrense/ særaldersgrense/ved fylte 67 år.
- Uførepensjon dersom medlemmet ikke kan fortsette i sin vanlige stilling på grunn av sykdom eller skade, og som derved mister eller får redusert sin arbeidsinntekt.
- Ektefellepensjon for gjenlevende ektefelle/ registrert partner etter medlem.
- Barnepensjon for gjenlevende barn under 20 år etter medlem.

NOTE 1

Forfalte premier

Pensjonskassens styre vedtar årlig arbeidsgiverpremien, etter anbefaling fra ansvarshavende aktuar. Styret vedtok at arbeidsgiverpremien for 2018 skulle være 10,1 prosent, i samsvar med aktuarens anbefaling.

FORFALT PREMIE	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2017
Arbeidsgiverpremie	10,1 %	10,2 %
Arbeidsgivertilskudd	80 039 071	77 515 572
Rentegarantipremie	1 850 001	1 749 998
Reguleringspremie	55 797 943	38 120 548
Sum Arbeidsgiverpremie	137 687 015	117 386 118
Medlemstilskudd	15 849 775	15 199 153
Sum forfalt premie	153 536 790	132 585 271
Til kollektivporteføljen	153 536 790	132 585 271

NOTE 2

Renteinntekter på finansielle eiendeler

RENTEINNTEKTER, UTBYTTE MV.	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2017
Renter bankinnskudd m.m	198 722	271 313
Renter rentebærende papirer	18 419 520	19 198 525
Renter derivater m.v.	-676 832	-1 917
Utbytte eiendomsfond/aksjer/andeler	15 335 892	13 883 438
	33 277 301	33 351 358
Til kollektivporteføljen	30 798 326	30 791 371
Til selskapsporteføljen	2 478 975	2 559 987

NOTE 3

Urealisert gevinst/tap og kursreguleringsfond

	REGNSKAP 2018			REGNSKAP 2017		
	SUM 2018	KOLLEKTIV- PORTEFØLJEN	SELSKAPS- PORTEFØLJEN	SUM 2017	KOLLEKTIV- PORTEFØLJEN	SELSKAPS- PORTEFØLJEN
Kursreguleringsfond IB 01.01	288 313 655	124 412 108	9 314 214	187 970 662	175 224 062	12 746 600
Verdiendringer:						
Aksjefondsandeler	-87 038 868			78 476 177		
Obligasjonsfondsandeler	-7 315 488			10 016 843		
Eiendomsfondsandeler	7 900 023			12 180 732		
Rentebærende papirer	-2 639 588			-282 149		
Sikringsinstrumenter	-1 662 834			-48 611		
Endring i urealiserte verdier	-90 756 755	-83 104 073	-7 652 681	100 342 993	89 121 646	11 221 347
Urealiserte verdier						
Aksjefondsandeler	137 385 177			224 424 045		
Obligasjonsfondsandeler	17 996 819			25 312 307		
Eiendomsfondsandeler	46 962 390			39 062 367		
Rentebærende papirer	-1 319 273			1 320 315		
Sikringsinstrumenter	-3 468 212			-1 805 378		
Kursreguleringsfond UB	197 556 901	181 241 635	16 315 266	288 313 655	264 345 709	23 967 946

IB kursreguleringsfond er delt mellom porteføljene etter prosentfordelingen slik den er beskrevet i note 0. Selskapsporteføljens andel er ført direkte mot opptjent egenkapital, og kollektivporteføljens andel over resultatregnskapet.

NOTE 4

Gevinst/tap på finansielle eiendeler

	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2017
Gevinst/tap aksjer	27 624 683	41 674 306
Gevinst/tap rentebærende papirer	166 750	2 257 550
Gevinst/tap sikringsinstrumenter	-4 486 718	1 114 260
Gevinst/tap KS/ANS-andeler		
Sum	23 304 715	45 046 116
Kollektivporteføljen	21 568 642	41 588 462
Selskapsporteføljen	1 736 072	3 457 654

NOTE 5

Utbetalte pensjoner

Pensjonsutbetalinger innenfor overføringsavtalen er direkte utbetalte pensjonsytelser til HKPs medlemmer i samsvar med vedtektene, og refusjon til andre offentlige pensjonsordninger iht. overføringsavtalen. Pensjonsutbetalinger utenfor overføringsavtalen er tariffbestemt pensjonsutbetaling til avtalefestet pensjon (AFP), som HKP administrerer på vegne av arbeidsgiver mot kvartalsvis refusjon.

	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2017
Tjenestepensjoner		
Alderspensjon	-52 206 439	-47 244 896
Uførepensjon	-14 953 658	-14 215 730
Etterlattepensjon	-6 379 367	-5 656 902
Barnepensjon	-196 006	-273 975
Etterpensjon/ pensjon i døds måneden	-575 867	-578 324
Regulering pensjoner tidligere år	-5 286	2 418
Utbetalte refusjoner	-4 306 389	-3 915 151
Direkte utbetalte tjenestepensjoner	-78 623 012	-71 882 560
Mottatte refusjoner, overf.avtalen	9 168 274	8 940 600
Sum tjenestepensjoner	-69 454 738	-62 941 960
Tariffytelser AFP		
Utbetalt AFP 62-65+66-67 inkl. aga AFP	-22 919 848	-21 460 953
Sum tariffytelser	-22 919 848	-21 460 953
Samlede erstatningsutbetalinger		
Innenfor overføringsavtalen	-69 454 738	-62 941 960
Utenfor overføringsavtalen	-22 919 848	-21 460 953
Sum samlede pensjonsutbetalinger	-92 374 586	-84 402 913
Refusjoner		
Refusjoner AFP inkl. aga AFP	22 520 561	21 865 360
Sum refusjoner	22 520 561	21 865 360
Utbetalinger netto	-69 854 025	-62 537 553

HKP er pensjonsordning for ansatte i Haugesund kommune og virksomheter med nær tilknytning til Haugesund kommune. Sykepleiere i helsefaglige stillinger har lovpålagt pensjonsordning i Kommunal Landspensjonskasse, KLP, og undervisningspersonale i Statens Pensjonskasse, SPK.

Pensjonsordningen i kommunal sektor er tariffestet. Denne ordningen er en bruttoordning med fast ytelsesplan og med garantert ytelse på 66 prosent av pensjonsgrunnlaget ved 30 års opptjenings tid. Garantien gjelder for samlet opptjening fra NAV og tjenestepensjonsordningen. Ved fratreden uten direkte overgang til løpende pensjon gir tre års medlemskap eller mer rett til fremtidig pensjon.

Det materielle innholdet i den offentlige tjenestepensjonsordningen er hjemlet i Hovedtariffavtalen i KS tariffområde. Pensjonsordningen garanterer medlemmene en samlet alders-/uførepensjon på minst 66 prosent av pensjonsgrunnlaget ved full opptjening. Pensjonsordningen gir også rett til ektefelle og barnepensjon.

NOTE 6

Endringer i forsikringstekniske avsetninger

	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2017
Premiereserve		
Premiereserve IB	1 760 586 206	1 663 975 475
Årets avsetning	113 749 601	96 610 731
Netto premiereserve UB	1 874 335 807	1 760 586 206
Administrasjonsreserve		
Administrasjonsreserve IB	47 359 769	42 098 580
Årets avsetning	6 433 669	5 261 189
Administrasjonsreserve UB	53 793 438	47 359 769
Avsetning brutto premiereserve	120 183 270	101 871 920
Erstatningsreserve		
IBNR-avsetning (tidligere erstatningsreserve)	19 000 000	18 000 000
Pliktig avsetning	500 000	1 000 000
Erstatningsavsetning UB	19 500 000	19 000 000

Premiefond	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2017
Premiefond IB	34 896 102	13 420 865
Pliktig avsetning - garantert rente	348 752	100 500
Avkastning utover garantert rente	448 146	17 245 785
Pliktig avsetning - avkastning	21 874 845	17 248 304
Andel risikoresultat til premiefond	-	637 072
For mye innkrevd reguleringspremie	5 000 001	15 000 000
For mye/ lite innkrevd ikke forskringsbare ytelser	1 202 059	1 879 450
Uttak til reguleringspremie	-22 466 048	-13 387 570
Premiefond UB	41 303 857	34 896 102
Avsetning premiefond	5 959 609	21 477 756

Tilleggsavsetninger		
Tilleggsavsetninger IB	146 240 569	126 240 569
Avsetning	21 000 000	20 000 000
Tilleggsavsetninger UB	167 240 569	146 240 569

Risikoutjevnningsfond		
Risikoutjevnningsfond IB	14 861 068	14 223 997
Avkastning til RUF	679 151	
Avsetning/uttak	-599 527	637 071
Risikoutjevnningsfond UB	14 940 692	14 861 068

Premiefondet er tilført garantert rente på 2,53 prosent samt pliktig avsetning iht. avkastning ut over garantert rente i 2018. Rente og avkastning beregnes ut fra inntående på premiefondet til enhver tid.

NOTE 7

Skatt

	2018	2018
Årets resultat før skatt		2 853 251
Permanente forskjeller		
+ Kontingenter/ gaver	90 441	
+ Verdireduksjon av markedsbaserte finansielle omløpsmidler	8 320 322	
+ Regnskapsmessig tap ved realisasjon av aksjer og andre verdipapirer		
+ 3% inntekt av netto gevinst realisasjon og aksjeutbytte innenfor EU/EØS	26 050	

	2018	2018
- Verdiøkning av markedsbaserte finansielle omløpsmidler		
- Regnskapsmessig utbytte på aksjer og andeler innenfor EU/EØS	-868 340	
+ Andel skattemessig overskudd i ANS/KS	350 172	
+ Verdiendring eiendom	-2 160 340	
- Andel regnskapsmessig overskudd i ANS/KS	-667 641	
- Regnskapsmessig gevinst ved realisasjon av aksjer og andre verdipapirer	-2 057 886	

Sum permanente forskjeller	2 942 338
Årets skattegrunnlag før midlertidige forskjeller	5 795 589

Endringer i midlertidige forskjeller:		
Driftsmidler	-385 551	
Utlån		
Anleggsobligasjoner		
Andre forskjeller	1 050 128	
- Avsetning til risikoutjevnningsfond	-	
Regnskapsmessig verdi av pensjonsforpliktelser	38 856	
Endring i midlertidige forskjeller		703 433
Årets skattegrunnlag		6 499 021
Fremførbart underskudd		
Årets skattegrunnlag		6 499 021
Nominell skattesats	25 %	

Midlertidige forskjeller 31.12.2018 knyttet til:		
Driftsmidler	3 773 334	
Pensjonsforpliktelser	-1 697 866	
Andre forskjeller	-4 087 281	
Fremførbart underskudd	-147 067 076	
Risikoutjevnningsfond	14 861 068	
Aksjer	235 753 606	
KS Andeler	53 970 209	
		-134 217 821

Grunnlag for beregning av utsatt skattefordel		
Nominell skattesats	25 %	
Utsatt skattefordel, balanseføres ikke		- 33 554 455

Formuesskatt		
Sum brutto formue	2 448 691 585	
Gjeld	-2 547 050 065	
Netto skattepliktig formue	-98 358 480	

NOTE 8

Resultatanalyse (i TNOK)

TALL I 1000 NOK	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2017
Renteresultat	-40 229	126 367
Risikoresultat	-599	1 274
Administrasjonsresultat	1 126	603
Sum resultatelementer	-39 702	128 244
Til/fra kursreguleringsfond	83 104	-89 121
Resultat til fordeling	43 402	39 123
Realisert renteresultat	42 875	37 246
Risikoresultat	-599	1 274
Administrasjonsresultat	1 126	603
Resultat til fordeling	43 402	39 123
Spesifikasjon administrasjonsresultatet		
Beregningsmessige omkostninger	15 758	14 666
Vedlikehold administrasjonsreserve	-5 192	-4 144
Årets faktiske omkostninger	-9 439	-9 919
Administrasjonsresultat	1 127	603
Til tilleggsavsetninger	21 000	20 000
Til/fra risikoutjevningsfond	-599	637
Til premiefond	21 875	17 883
Til egenkapital	1 126	603
Sum disponert	43 402	39 123

Pensjonskassens driftsresultat skal etter gjeldende regelverk deles i et renteresultat, et administrasjonsresultat og et risikoresultat. Forsikringsvirksomhetsloven har klare regler for beregning og fordeling evt. belastning av de tre resultatelementene. Styret har og vedtatt bufferfondsstrategi

som er etterfulgt i resultatdisposisjonene. Administrasjonsresultatet på TNOK 1 126 tilføres av opptjent egenkapital. Negativt risikoresultatet på TNOK 599 dekkes i sin helhet av risikoutjevningsfondet.

Ufordelt avkastningsresultat på TNOK 42 875 er fordelt med TNOK 21 000 til tilleggsavsetninger og resterende TNOK 21 875 til premiefondet.

NOTE 9

Risikostyring

HKP har avtale med Mercer om risiko-overvåking av kapitalforvaltningen. Styret får seg forelagt kvartalsvise overvåkings-rapporter.

Stresstest II er definert av Finanstilsynet, og baserer seg på bokførte tall og er uttrykk for en «going concern»-situasjon. Tapspotensialet i stresstest II er beregnet med utgangspunkt i hvor stort tap pensjonskassen kan oppleve i løpet av et år dersom en av 20 verste hendelser inntreffer. Dette tilsvarer et sannsynlighetskrav på 95 prosent. I modellen brukes følgende parametre: 20 prosent kursfall på aksjer, 1,5 prosent renteoppgang, 12 prosent eiendomsfall, 12 prosent styrking av norsk valuta, samt spreadrisiko og motpartsrisiko.

Bufferkapitalutnyttelsen 31.12.2018 er 86,6 prosent mot 94,1 prosent ved forrige årsskifte. Bufferkapitalutnyttelsen i stresstest II vurderes som særdeles god.

Stresstest I baserer seg på markedsverdi-er, og er uttrykk for en opphørssituasjon. Stresstest I gir også et estimat på krav til egenkapital når Solvens II innføres for pensjonskasser. Tapspotensial i denne stresstesten er beregnet med utgangspunkt i hvor stort tap pensjonskassen kan oppleve i løpet av et år dersom en av 200 verste hendelser inntreffer. Dette tilsvarer et sannsynlighetskrav på 99,5 prosent. I stresstest I ble dekningsgraden beregnet til 120,2 prosent mot 132,2 prosent ved forrige årsskifte.

Solvens betyr betalingsevne, og beskriver en virksomhets evne til å dekke økonomiske forpliktelser, enten gjennom løpende inntekter eller ved å gjøre bruk av egenkapital. Elementene som inngår i solvenskapitalen er egenkapitalen, 50 prosent av tilleggsavsetningene og risikoutjevningsfondet.

HKPs solvensmarginkapital var MNOK 279. Solvensmarginkravet er MNOK 81. Det gir en dekningsgrad på solvensmarginkapitalen på 343 prosent.

Finansiell risiko er samlebetegnelse for de tre elementene likviditetsrisiko, markedsrisiko og kredittrisiko.

Likviditetsrisiko er risikoen for at pensjonskassen ikke har tilstrekkelige likvider til å dekke kortsiktig gjeld og løpende drift uten at det oppstår vesentlige ekstra omkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres eller i form av ugunstige finansieringsvilkår.

Mercer beskriver HKPs likviditetssituasjon ved årsskiftet som meget god og at likviditetsrisikoen derav er meget lav.

Markedsrisiko er risikoen for tap som følge av endringer i markedsverdiene på kassens investeringer. Markedsrisikoen avhenger dels av hvordan kassen har investert, dels hvordan de ulike aktivaklassene svinger og samvarierer, alt vurdert mot kassens bufferkapital.

HKP mottar kvartalsvise risikoanalyser fra Mercer som viser hvordan HKPs finansielle situasjon vil utvikle seg dersom Finanstilsynets parametre for «worst case»-scenario inntre – Stresstest II. Skulle markedet utvikle seg i retning av «worst case»-scenariet, vil pensjonskassen innhente risikoanalyser fortløpende.

HKP valutasikrer mellom 50 og 100 prosent av den utenlandske aksjeporteføljen.

HKP har ingen renteplassering i utenlandsk valuta. De tre utenlandske rentefondene i Quoniam, Pimco og Alfred Berg Nordic IG er denominert i NOK.

Kredittrisiko er risikoen for at en utsteder av obligasjonslån eller låntaker ikke klarer å tilbakebetale sine forpliktelser; hovedstol eller renter. Alle obligasjonene er invest-ment grad, og kredittverdigheten ansees tilfredsstillende.

NOTE 10

Forvaltnings- og driftskostnader

	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2017
Forvaltningshonorar for fond	-1 126 897	-475 717
Sum forvaltningskostnader	-1 126 897	-475 717
Til kollektivporteføljen	-1 105 857	-439 202
Til selskapsporteføljen	-21 039	-36 515
Lønnskostnader	-5 228 437	-5 728 174
Andre driftskostnader	-3 104 679	-3 866 756
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	-8 333 116	-9 594 930

Ved årsskiftet har HKP fem ansatte.

REVISJONSHONORAR:	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2017
Honorar for revisjon og kontrolloppgaver	147 125	139 375
Konsulenthonorar revisor	-	-
Sum	147 125	139 375

	DAGLIG LEDER		STYRET	
	2018	2017	2018	2017
Lønn	1 010 000	970 000		
Pensjonskostnader	102 010	95 060		
Styregodtgjørelse, samlet			293 246	293 107
Edvard Ringen jr.			95 259	93 105
Sølvi Fredsvik Hillestad			38 104	37 242
Astri Furumo			38 104	37 242
Kåre Johannesen			38 104	37 242
Anders Agdestein			38 104	37 242
Johanne H. Øveraas, vara 1			16 570	16 706
Gisle Stødle, vara 1			16 570	17 611
Elisabet H. Skagerlind, vara 2			3 842	2 777
Anne Britt Rossehaug, vara 2			5 715	10 215
Øyvind Lie			2 874	3 725

Verken ansatte eller styremedlemmer har avtale om særskilt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforhold/verv. Det er ikke inngått avtale om noen form for bonus, overskuddsdeling, opsjoner eller lignende til fordel for daglig leder eller styreleder.

NOTE 11

Pensjonsansvar egne ansatte

PENSJONSKOSTNADER INKL. AGA	2018	2017
Nåverdi av årets opptjening	546 803	500 016
Administrasjonsomkostning	64 649	61 151
Arbeidsgiveravgift - Pensjonskostnad	86 215	79 125
Resultatført planendring inkl aga		
Resultatført pensjonskostnad inkl. aga og adm	697 667	640 292

NETTO FINANSKOSTNAD	2018	2017
Rentekostnad	264 738	255 896
Forventet avkastning	-233 583	-218 137
Forvaltningsomkostning	10 863	12 533
Netto rentekostnad	42 018	50 292
Arbeidsgiveravgift - Netto rentekostnad	5 925	7 091
Netto rentekostnad inkl. aga	47 943	57 383

ESTIMATAVVIK PENSJONER VIA OCI	2018	2017
Aktuarielt tap (gevinst)	430 707	-171 441
Arbeidsgiveravgift	60 729	-24 173
Aktuarielt tap (gevinst) inkl. aga OCI	491 436	-195 614
Samlet pensjonskostnad inkl. alle 3 komponenter	1 237 046	502 061
Aktuariell gevinst registrert direkte mot egenkapitalen *)		

Korrigert pensjonskostnad

	31.12.18	31.12.17
PENSJONSFORPLIKTELSE	BESTE ESTIMAT	BESTE ESTIMAT
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	11 599 082	10 661 717
Pensjonsmidler	10 111 031	9 638 427
Netto forpliktelse før aga	1 488 051	1 023 290
Arbeidsgiveravgift	209 815	144 284
Brutto påløpt forpliktelse inkl. aga	11 808 897	10 806 001
Netto forpliktelse inkl. aga	1 697 866	1 167 574
Planendring inkl. aga		
Netto forpliktelse før planendring inkl. aga	1 697 866	1 167 574

AVSTEMMING	2018	2017
Balanseført netto forpliktelse/(midler) UB i fjor	1 167 574	1 423 407
Resultatført pensjonskostnad inkl. evt planendring	697 667	640 292
Resultatført finanskostnad	47 943	57 383
Ført mot OCI inkl. aga	491 436	-195 614
Aga innbetalt premie/tilskudd	-87 338	-93 657
Innbetalt premie/tilskudd inkl. adm	-619 416	-664 236
Ført mot egenkapital		
Ført mot egenkapital aga		
Balanseført nto forpliktelse/(midler) UB i år	1 697 866	1 167 574

MEDLEMSSTATUS	31.12.18	31.12.17
Antall aktive	5	5
Antall oppsatte	2	2
Antall pensjoner	2	1
Gj.snittelig pensjonsgrunnlag, aktive	672 925	650 548
Gj.snittelig alder, aktive	45,49	50,49
Gj.snittelig tjenestetid, aktive	9,30	14,08
Forventet gjenstående tj.tid, aktive	11,75	9,80

FORUTSETNINGER	31.12.18	31.12.17
Diskonteringsrente	2,60 %	2,40 %
Lønnsvekst	2,75 %	2,50 %
G-regulering	2,50 %	2,25 %
Pensjonsregulering	1,73 %	1,48 %
Forventet avkastning	2,60 %	2,40 %
Agasats	14,10 %	14,10 %

NOTE 12

Fast eiendom

HKP eier følgende investeringseiendommer:

EIENDOM	GNR./BNR.	ANSKAFFET	ANSKAFFELSES- VERDI	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2017
Kirkegt. 85	40/593	Aug. 2003	31 269 056	49 000 000	37 000 000
Skåregt. 101, snr. 1 og 2	40/1225-490	Mars 2003	30 539 868	49 000 000	37 500 000
Skåregt. 103	40/491	Febr. 2011	14 414 192	19 500 000	15 000 000
Udland Omsorgsboliger	22/783	Sept. 2011	31 800 496	36 000 000	35 500 000
Bjørgene Omsorgsboliger	35/1697	Sept. 2011	26 706 392	30 500 000	30 500 000
Havnaberg Omsorgsboliger	40/364	Juni 2014	28 700 525	28 500 000	28 000 000
			163 430 529	212 500 000	183 500 000
Til kollektivporteføljen				198 332 091	170 982 538
Til selskapsporteføljen				14 167 909	12 517 462

Kontoreiendommene (Skåregata 101, 103 og Kirkegata 85) er kontorbygg i Haugesund sentrum, utleid til Haugesund kommune på leieavtale til 2048 med opsjon på 5 + 5 + 5 år.

Udland Omsorgsboliger ligger i nordre bydel, og Bjørgene Omsorgsboliger i søndre bydel i Haugesund. Havnaberg Omsorgsboliger ligger nord i sentrum og er anskaffet i juni 2014. Udland og Bjørgene er utleid til Haugesund kommune på leieavtale som løper til 2031 med opsjon på fem års forlengelser. Havnaberg er utleid til Hauge-

sund kommune på leieavtale som løper til 2034 med opsjon på fem års forlengelser. Eiendommene regnskapsføres til virkelig verdi iht. årsregnskapsforskriften for pensjonsforetak §3-4 nr. 1 og IAS 40.

Prinsippene i Finanstilsynets rapport Verdsettelse av investeringseiendommer er lagt til grunn for takseringen. Taksten er foretatt av Meglerhuset Rele AS i Haugesund. Verdsettelsen er basert på diskontering av fremtidige kontantstrømmer fra leieavtalene. Diskonteringsrenten som er anvendt ligger mellom 5,6 prosent og 6,7 prosent.

Haugesund kommune ansees som ”nærstående part” i regnskapslovens forstand.

I alle leieavtalene med Haugesund kommune er det avtalt årlig 100 prosent KPI-justering.

HKP har kontorlokaler i eiendommen Skåregata 103, som HKP eier. HKP disponerer ca. seks prosent av leiearealet. Eiendommen regnskapsføres i sin helhet som investeringseiendom.

	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2017
Leieinntekter	15 071 072	14 804 271
Verdiregulering	29 000 000	-
Driftskostnader	-361 233	-318 667
Avsetninger		-2 400 000
Netto driftsinnt. fast eiendom	43 709 839	12 085 604
Til kollektivporteføljen	40 453 698	11 157 936
Til selskapsporteføljen	3 256 141	927 668

NOTE 13

Hold-til-forfallsobligasjoner

RENTEBÆRENDE PAPIRER OBLIGASJONER	PÅLYDENDE BELØP	BALANSE- VERDI	ANSKAF- FELSE-KOST	MARKEDS- VERDI	BALANSEFØRT MINUS PÅLYDENDE
Inngående balanse 1.1.	86 000 000	86 504 468	87 113 436	89 309 700	504 468
Tilgang/Avgang/innløst	-20 000 000	-19 020 228	-19 020 228		
Utgående balanse 31.12.	66 000 000	67 484 240	67 531 924	69 497 371	1 484 240

LÅNESEKTOR	PÅLYDENDE BELØP	BALANSEVERDI	MARKEDSVERDI	UREALISERT GEV./TAP
Statsgaranterte		-	-	-
Kommune/fylkeskommune, ev. m/garanti	21 000 000	21 000 457	21 476 840	309 010
Finansforetak	45 000 000	44 982 360	46 519 107	692 551
Industri		-	-	-
Sum hold-til-forfallsobligasjoner	66 000 000	65 982 817	67 995 947	1 001 561
Påløpte ikke forfalte renter			2 013 132	
			67 995 949	
Kollektivportefølje			63 462 488	
Selskapsportefølje			4 533 461	

Bokført avkastning på hold til forfall obligasjoner var 4,4 prosent og verdijustert avkastning 1,1 prosent.

NOTE 14

Fondsandeler

Ved utgangen av regnskapsåret var HKPs aksjeportefølje MNOK 711,7 tilsvarende 27,6 prosent av forvaltningskapitalen. Aksjeporteføljen består utelukkende av aksjefond

Investeringsinstruksens normalportefølje har 30 prosent som ramme for aksjeporteføljen, +fem prosent /-ti prosent. Norske aksjer har en normalportefølje på fem prosent, +tre prosent / -to prosent. Den globale aksjeporteføljen har en normal-

portefølje på 25 prosent + fem/- ti prosent. Den norske aksjeandelen består av to aksjefond; Danske Invest II og Alfred Berg Gambak. DnB Norge IV ble solgt ut i 2018. Den utenlandske aksjeporteføljen er delt i tre delporteføljer. Den indekxnære porteføljen er investert i to indekxnære KLP-fond, vekstporteføljen i Holberg Rurik, og den brede globale porteføljen er investert i Ardevora, Quoniam, Baillie Gifford, Skagen Global og DNB Global IV. Normalporteføljen for eiendom er 18 prosent. Pr. utgangen

av 2018 var eiendomsandelen 20,1 prosent. Øvre grense i investeringsinstruksen er 21 prosent. Det er investert i tre eiendomsfond og en egen lokal eiendomsportefølje for å spre eiendomsinvesteringene geografisk og bransjemessig.

HKP skal valutakurssikre mellom 50 prosent og 100 prosent av den utenlandske aksjeporteføljen.

NORSKE AKSJEFOND	ANTALL	KOSTPRIS	MARKEDSVERDI	UREALISERT
Alfred Berg Gambak	2 219,7502	46 875 414	62 785 364	15 909 950
DI NO AK INST II	24 647,2542	40 986 792	66 026 511	25 039 719
Sum norske aksjefondsandeler		87 862 206	128 811 875	40 949 669

UTENLANDSKE AKSJEFOND				
Indeksnære				
KLP Aksje Global indeks II	56 131,8189	85 000 000	122 671 061	37 671 061
KLP Aksje Global indeks III	16 918,9801	30 160 396	36 562 129	6 401 733
Sum indeksnære fond		115 160 396	159 233 190	44 072 794
Brede globale				
Ardevora Global Equity	66 981 129,0500	75 178 099	79 861 600	4 683 501
Quoniam Global Equity	81 991,4910	92 618 522	89 721 649	-2 896 873
Baillie Gifford	420 471,6062	80 000 000	100 001 561	20 001 561
Baillie Gifford	362 022,9300	44 956 196	51 973 351	7 017 155
Skagen Global	26 931,8852	12 713 415	24 560 576	11 847 161
DNB Global IV	114 103,2696	30 919 170	36 776 602	5 857 432
Sum brede globale aksjefond		336 385 402	382 895 339	46 509 937
Vekstmarkeder				
Holberg Rurik	225 328,7286	35 000 000	40 800 228	5 800 228
Sum vekstmarkeder		35 000 000	40 800 228	5 800 228
Sum utenlandske aksjefond		486 545 798	582 928 757	96 382 959

Sum aksjefondsandeler		574 408 004	711 740 632	137 332 628
EIENDOMSFOND KS-ANDELER				
DNB Scan Prop. Fund	926 620,2210	92 704 800	115 990 495	23 285 695
Storebrand Eiendomsfond Norge	80 441 217,0000	85 891 978	102 446 716	16 554 738
Aberdeen Eiendomsfond Norge	128,6433	76 215 945	83 390 264	7 174 316
Sum eiendomsfond/KS-andeler		254 812 726	301 827 475	47 014 749

Sum aksjer og andeler		829 220 730	1 013 567 925	184 347 196
Til kollektivporteføljen			945 990 805	
Til selskapsporteføljen			67 577 121	

NOTE 15

Derivater

HKP benytter finansielle derivater – rente- og valutaderivater - kun i sikringsøyemed i forhold til aksjeinvesteringer i utenlandsk valuta. For derivater benyttet i

sikringsøyemed består risikoen i hovedsak av motparts-/kredittrisiko. Dette er risiko for at avtalemotparten ikke oppfyller sine forpliktelser i tråd med inngåtte avtaler.

INVESTERINGER	REGNSKAP 2018
Opptjent rente valutarel. derivater	-159 342
Urealisert gev/tap FX	-
	-159 342
Til kollektivporteføljen	-148 718
Til selskapsporteføljen	-10 624

FORPLIKTELSE	
Urealisert gev/tap FX	-3 468 212
Til Selskapsporteføljen	-3 468 212

NOTE 16

Omløpsobligasjoner og rentefond

LÅNESEKTOR	PÅLYDENDE	ANSKAFFELSESKOST	MARKEDSVERDI	UREALISERT GEVINST/TAP
Omløpsobl., diskresjonært	Antall/pålydende	Bokført verdi i NOK	Markedsverdi i NOK	
Obligasjoner med fortrinnsrett	15 000 000	15 149 050	15 429 768	280 718
Ansvarlig lån	40 000 000	40 051 000	39 596 129	-454 871
Kommune/fylkeskommune	40 000 000	40 103 800	40 616 171	512 371
Finansforetak	210 000 000	210 495 200	211 712 010	1 216 810
Industri-/konvertible obligasjoner	59 000 000	59 629 150	59 465 060	-164 090
Lån uten sikkerhet -industri	56 000 000	56 000 000	55 914 909	-85 091
Sum omløpsobl., diskresjonært	420 000 000	421 428 200	422 734 047	1 305 847
			422 734 047	

RENTEFOND	ANTALL	ANSKAFFELSES- KOST	MARKEDSVERDI	UREALISERT GEVINST/TAP
DNB Obligasjon (III)	14 240,7214	144 234 492	143 491 150	-743 342
DNB Kredittobligasjon	106 103,9714	112 496 323	110 987 075	-1 509 248
Sum rentefond	120 344,6928	256 730 815	254 478 225	-2 252 590

UTENLANDSKE RENTE- OG OBLIGASJONSFOND

Quiniam	156 154,0000	163 700 126	175 422 873	11 722 747
Pimco	128 470,0000	132 878 697	141 085 016	8 206 319
Alfred Berg Globale renter	2 249 695,7329	227 629 205	228 540 290	911 085

Sum utenlandske rente- og obligasjonsfond	2 534 319,7329	524 208 028	545 048 179	20 840 151
--	-----------------------	--------------------	--------------------	-------------------

Sum rente- og omløpsobligasjoner	678 159 015	1 222 260 451	19 893 408
---	--------------------	----------------------	-------------------

Til kollektivporteføljen	1 140 769 275
Til selskapsporteføljen	81 491 176

Gjennomsnittlig kredittdurasjon på de norske omløpsobligasjonene er 3,97 år (4,21 år 31/12- 2017).

Rentefølsomhet/rentedurasjonen er 2,31 prosent for norske obligasjoner (2,43 prosent 31/12/17). Dette angir prosentvis kursendring ved 1 prosent endring i renten. Effektiv rente på omløpsobligasjonene er

2,39 prosent (1,92 prosent 31/12-2017).

Renterisikoen utgjør MNOK 9,8 for både norske obligasjoner og renter (verdifall ved generell renteøkning på en prosent).

NOTE 17

Fordringer

FORDRINGER	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2017
Periodiseringer	8 125 198	336 672
Kundefordringer	5 960 420	68 613
Fordringer på pensjonister	-	7 486
Sum	14 085 618	412 771
Til selskapsporteføljen		412 771

NOTE 18

Bankinnskudd

BANKINNSKUDD FORVALTNING	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2017
Mellomregning DnB	4 061 827	2 124 789
Mellomregning Danske Bank	136 742	
Andre kortsiktige fordringer	33 295	33 295
Sum	4 231 864	2 158 084
Til kollektivportefølje	3 949 715	2 010 870
Til selskapsportefølje	282 149	147 214

BANKINNSKUDD DRIFT

Haugesund Sparebank	20 567 406	23 011 515
Danske Bank	10 321 251	10 208 952
Haugesund Sparebank skattetrekk	2 201 273	2 096 973
Sum	33 089 930	35 317 440
Til selskapsporteføljen	33 089 930	35 317 440
Renter bankinnskudd drift	346 337	275 549

NOTE 19

Avsetning for forpliktelser

ANDRE AVSETNINGER FOR FORPLIKTELSE	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2017
Skattetrekk	2 200 500	2 096 973
Andre trekk	1 212	15 373
Skyldig MVA	-103 728	-11 668
Arbeidsgiveravgift	595 662	572 112
Finansskatt	42 375	35 467
Arbeidsgiveravgift - feriepenger	60 509	59 383
Avsetningskonto feriepenger	418 905	421 156
Interimskonto lønn	300	-
3 215 735	3 188 796	
Selskapsportefølje	3 215 735	3 188 796

PÅLØPTE KOSTNADER / MOTTATTE IKKE OPPTJENTE INNTEKTER	REGNSKAP 2018
Avsatt vedlikehold eiendommer	4 087 281
Forvaltningshonorar Q4	124 000
Andre kostnader	45 000
Påløpt kostnad IKT 2018	118 761
Sum	4 375 042
Selskapsportefølje	4 375 042

NOTE 20

Egenkapital og kapitaldekning

	REGNSKAP 2018	REGNSKAP 2017
Innskutt kjernekapital 1.1.	117 197 458	107 197 457
Innkrevd kontant	8 999 999	10 000 001
Innskutt egenkapital	126 197 457	117 197 458
Opptjent egenkapital 1.1.	90 499 738	69 418 078
EK - HKP dekkes av opptjent EK	-36 365	-38 697
Årets opptjening	2 773 627	20 483 286
Endring actuarielt tap OCI -resultatpost 19.1.2	-491 436	
Negativt risikoresultat (dekkes av RUF)	-599 527	
Avsetning til Risikoutjevningsfond fra renteresultat	679 151	637 072
Opptjent egenkapital	92 825 189	90 499 738
Sum egenkapital	219 022 646	207 697 196

OVERSIKT OVER INNSKUTT EGENKAPITAL PR. SPONSOR	INNSKUTT EK PR. 31.12.2018
Haugesund kommune	118 380 804
Karmsund Havnevesen IKS	1 640 382
Haugesund kirkelige fellesråd	1 558 126
Uni-K AS	283 446
Haugesund kommunale pensjonskasse	408 246
Haugaland Vekst IKS	677 945
Kultur og festivalutvikling KF	2 431 215
Haugesund Parkering Drift AS	237 398
Næringsmiddel- tilsynet	558 632
Stiftelsen Haugesjøen	21 263
Sum innskutt EK 31.12.2018	126 197 457

NOTE 21

Solvensmargin

MNOK	31.12.2018	31.12.2017
Solvensmarginkrav	81	78
Solvensmarginkapital	279	249
Samlet solvensmarginkapital i % av solvensmarginkrav	343 %	322 %

NOTE 22

Kapitalavkastning

KAPITALAVKASTNING	2018	2017	2016
Bokført	4,6 %	4,5 %	3,5 %
Verdijustert avkastning II	0,4 %	8,4 %	5,7 %

NOTE 23

Bestandttall

MEDLEMMER	2018	2017
Aktive	2 605	2 311
Delvis aktive	85	89
Fripoliser m/rett	1 022	1 001
D.s. uten rett	4 423	4 424
Sum medlemmer	8 135	7 825

PENSJONISTER		
Alderspensjonister	907	897
AFP/tidligpensjonister	108	107
Ektefellepensjonister	129	124
Barnepensjonister	10	10
Uførepensjonister	410	392
Sum pensjonister	1 564	1 530
TOTALT	9 699	9 355

Deloitte AS
Sundgaten 119
Postboks 528
NO-5501 Haugesund
Norway

Tel: +47 52 70 25 40
www.deloitte.no

Til styret i Haugesund kommunale pensjonskasse

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Haugesund kommunale pensjonskasses årsregnskap som viser et totalresultat på kr 2 361 815. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NWE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

side 2
Uavhengig revisors beretning -
Haugesund kommunale pensjonskasse

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

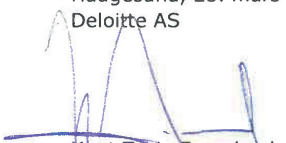

side 3
Uavhengig revisors beretning -
Haugesund kommunale pensjonskasse

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Haugesund, 25. mars 2019
Deloitte AS

Knut Terje Fagerland
statsautorisert revisor

KLP Forsikringsservice AS

Haugesund kommunale pensjonskasse
Att: Heidi Sunde
Heidi.Sunde@haugesund.kommune.no

Bergen 12. mars 2019

Aktuarerklæring

Haugesund kommunale pensjonskasse - 2018

Under henvisning til det fremlagte regnskapet for 2018 bekreftes det at de forsikringstekniske avsetninger er foretatt i samsvar med gjeldende beregningsgrunnlag som spesifisert i forsikringsvirksomhetsloven § 3-9 Premiereserve knyttet til kontraktfastsatte forpliktelser.

For dødelighet og sivilstandselementer er benyttet det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget K2013 fastsatt av Finanstilsynet med utgangspunkt i en utredning fra Finans Norge.

For uførhet er det benyttet et eget grunnlag, KFSU2015, basert på uføreerfaringene i årene 2011-2013 i pensjonskasser med KLP Forsikringsservice som aktuar.

Pristariffene er meldt Finanstilsynet som angitt i forsikringsvirksomhetsloven § 3-7 Meldeplikt og tilsyn med pristariffer.

Med vennlig hilsen
For KLP Forsikringsservice AS

Arnfinn Osmundsvaag
Ansvarshavende aktuar KLP FS

KLP Forsikringsservice AS
Et selskap i KLP-konsernet AS
Org.nr: 967 696 676
Foretaksregisteret

KLP Forsikringsservice AS
Dronning Eufemias gate 10
Pb. 400 Sentrum,
0103 Oslo

Kontaktinformasjon
arnfinn.osmundsvaag@klp.no
linda.elisabeth.johansen@klp.no
erik.falk@klp.no

Hagesund kommunale pensjonskasse

Skåregata 103, 5528 Hagesund

Telefon: 52 74 30 00

E-post: pensjonskassen@h-k-p.no

www.h-k-p.no